

Agencija za zavarovalni nadzor

**I. POROČILO O STANJU NA PODROČJU
ZAVAROVALNIŠTVA ZA LETO 2001**

**II. POROČILO O DELU AGENCIJE ZA
ZAVAROVALNI NADZOR ZA LETO 2001**

Ljubljana, junij 2002

KAZALO

UVODNA BESEDA

Stanje na področju zavarovalništva v Sloveniji
Delo Agencije za zavarovalni nadzor

I. POROČILO O STANJU NA PODROČJU ZAVAROVALNIŠTVA ZA LETO 2001

1. UVOD	1
2. ZAKONODAJNI OKVIR	2
2.1. Zakon o zavarovalništvu (ZZavar)	2
2.1.1. Podzakonski predpisi, ki izhajajo iz Zakona o zavarovalništvu	2
2.2. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-1)	3
2.3. Zakon o zdravstvenem zavarovanju in zdravstvenem varstvu (ZZVZZ)	3
3. STRUKTURA SLOVENSKEGA ZAVAROVALNEGA TRGA GLEDE NA VRSTE IN OSNOVNE OBLIKE ZAVAROVANJ	3
4. STRUKTURA ZAVAROVALNEGA TRGA GLEDE NA DELEŽE ZAVAROVALNIC	8
5. IZIDI POSLOVANJA ZAVAROVALNIC IN POZAVAROVALNIC	10
6. BILANCE STANJA ZAVAROVALNIC IN POZAVAROVALNIC	15
7. KAZALCI POSLOVANJA	18
8. ZAVAROVALNO – TEHNIČNE REZERVACIJE	19
9. NALOŽBE KRITNEGA PREMOŽENJA IN KRITNIH SKLADOV ZAVAROVALNIC IN POZAVAROVALNIC	21
10. OBVLADOVANJE TVEGANJ – KAPITALSKA USTREZNOST ZAVAROVALNIC	25
11. POKOJNINSKE DRUŽBE	26
11.1. Zakonodajni okvir	26
11.2. Struktura zavarovalnega trga glede na deleže pokojninskih družb	26
11.3. Izidi poslovanja pokojninskih družb (izkazi uspeha)	28
11.4. Bilance stanja pokojninskih družb	29
11.5. Kazalci poslovanja	30
11.6. Zavarovalno-tehnične rezervacije	31
11.7. Naložbe pokojninskih družb	32
11.8. Kapitalska ustreznost pokojninskih družb	32

II. POROČILO O DELU AGENCIJE ZA ZAVAROVALNI NADZOR ZA LETO 2001

1. UVOD	1
2. DELO AGENCIJE ZA ZAVAROVALNI NADZOR V LETU 2001	1
2.1. Priprava in sprejem podzakonskih predpisov ter njihovih sprememb in dopolnitev	2
2.2. Izdaja dovoljenj in soglasij	3
2.3. Izvajanje nadzora nad poslovanjem zavarovalnic	5
2.4. Administrativna usposobljenost Agencije za zavarovalni nadzor	6
2.5. Sodelovanje Agencije za zavarovalni nadzor z domačimi in tujimi nadzornimi institucijami	8
2.6. Ostalo delo Agencije za zavarovalni nadzor v letu 2001	8
2.7. Financiranje Agencije za zavarovalni nadzor	9

UVODNA BESEDA

Agencija za zavarovalni nadzor (v nadaljevanju: Agencija) pripravlja poročilo o stanju na področju zavarovalništva ter poročilo o svojem delu na podlagi 249. člena oziroma 250. člena Zakona o zavarovalništvu (Uradni list RS, št. 13/00, 91/00, 12/01 in 21/02; v nadaljevanju: ZZavar). Glede na to, da je ZZavar začel veljati 3. marca leta 2000, predstavljata navedeni poročili drugo zaporedno poročanje Državnemu zboru Republike Slovenije, pri čemer je glede na dejstvo, da je Agencija pričela s svojim delom 1. junija 2000 Poročilo o delu Agencije za leto 2001 prvo celoletno poročilo.

Stanje na področju zavarovalništva v Sloveniji

Na slovenskem zavarovalnem trgu deluje enajst zavarovalnic, šest pokojninskih družb in dve pozavarovalnici. Samo ena, to je Vzajemna zdravstvena zavarovalnica, d.v.z., deluje kot družba za vzajemno zavarovanje. Ostale so delniške družbe, ki so vse razen treh, v lasti domačega kapitala. Agencija opravlja nadzor tudi nad poslovanjem Jedrskega pool-a, delom Slovenske izvozne družbe, družbe za zavarovanje in financiranje izvoza Slovenije, ki se nanaša na področje kreditnih zavarovanj za njen lasten račun, Prvim pokojninskim skladom Republike Slovenije, ki ga upravlja Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter škodnim skladom za izplačilo škod, ki jih povzročijo vozniki neznanih in nezavarovanih motornih vozil ter priklopnikov in nezavarovanih zrakoplovov, pri Slovenskem zavarovalnem združenju.

V obdobju od 01. 01. 2001 do 31. 12. 2001 se je v primerjavi z istim obdobjem preteklega leta obračunana kosmata zavarovalna premija povečala za realnih 8,1 %, kar pritrjuje splošno dobrim obetom razvoja panoge. Glede na obračunano kosmato zavarovalno premijo predstavljajo premoženjska zavarovanja razen zdravstvenih zavarovanj 55,1 %, zdravstvena 25,9 % in življenjska zavarovanja 19,0 %. Če vzamemo pod drobnogled tržno koncentracijo in upoštevamo podatke o tržnih deležih zavarovalnic, lahko ugotovimo, da se je tržna koncentracija največjih treh zavarovalnic skupaj zmanjšala s 77,1 % v letu 2000, na 76,9 % v lanskem letu. Sicer so v letu 2001 le tri zavarovalnice povečale svoj tržni delež, pri ostalih je ta ostal na enaki ravni oziroma se je rahlo zmanjšal.

Za leto 2001 Agencija sicer še ne razpolaga z revidiranimi izkazi, po nerevidiranih izkazih pa je pet zavarovalnic in obe pozavarovalnici poslovalo z dobičkom. Šest zavarovalnic in vse pokojninske družbe so poslovale z izgubo. Ta je pri zavarovalnicah v največji meri posledica oblikovanja zavarovalno-tehničnih rezervacij, pri pokojninskih družbah pa posledica neuskkljenosti med stroški poslovanja in prihodki od provizij in vstopnih stroškov.

Strožje kapitalske zahteve ZZavar so vzrok, da je bilo na dan 31. 12. 2001 kapitalsko neustreznih šest zavarovalnic, vendar Agencija ocenjuje, da bodo v letu 2002 tudi te dosegle kapitalsko ustreznost, kar bo predvsem rezultat sprememb ZZavar, sprejetih 01. 03. 2002 in zahtev Agencije po povečanju kapitala zavarovalnic.

Delo Agencije za zavarovalni nadzor

Delo Agencije v letu 2001 je bilo močno zaznamovano z dejstvom, da je eno leto poprej pričel veljati nov zakon na področju zavarovalništva, pa tudi zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 106/99, 72/00, 124/00 in 109/01; v nadaljevanju: ZPIZ-1). Tako je Agencija na podlagi ZZavar v začetku leta 2001 izdala še trinajst, avgusta in decembra pa s spremembami in dopolnitvami izpopolnila šest od dvajsetih obstoječih podzakonskih predpisov. Na podlagi prehodnih določb je Agencija izdala tudi številna dovoljenja zavarovalnim zastopnikom in posrednikom ter zavarovalno zastopniškim družbam, v postopku pa je tudi izdaja dovoljenj zavarovalnicam. Agencija je v letu 2001 izdala dovoljenja tudi trem pokojninskim družbam za opravljanje prostovoljnega pokojninskega zavarovanja. Glede na ostrejšše zahteve ZZavar v primerjavi s predhodnim zavarovalniškim zakonom je Agencija na podlagi rednega poročanja in opravljenih pregledov petim zavarovalnicam izdala odredbe o odpravi kršitev, s katerimi je zahtevala povečanje njihovega kapitala.

Delo Agencije v letu 2001 je bilo povezano tudi z vključevanjem naše države v Evropsko unijo (v nadaljevanju: EU), pri čemer je Agencija junija 2001 Evropski komisiji oddala primerjalni prikaz slovenske zavarovalne zakonodaje z direktivami EU, septembra pa sta jo v okviru obiska skupine strokovnjakov iz EU s področja nadzora nad finančnim sektorjem, t.i. »peer review-jem« obiskali predstavnici portugalskega in italijanskega zavarovalnega nadzora.

V letu 2001 je Agencija z družbo PricewaterhouseCoopers uspešno nadaljevala dvoletni projekt usposabljanja svojih zaposlenih za krepitev zavarovalnega nadzora.

Ljubljana, 27. junij 2002

**I. POROČILO O STANJU NA PODROČJU
ZAVAROVALNIŠTVA ZA LETO 2001**

1. UVOD

V letu 2001 je na slovenskem zavarovalnem trgu delovalo 13 zavarovalnic (11 zavarovalnic in 2 pozavarovalnici), 6 pokojninskih družb, Jedrski pool, Slovenska izvozna družba (SID), Slovensko zavarovalno združenje – Škodni sklad (SZZ) ter Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja – del, ki se nanaša na upravljanje Prvega pokojninskega sklada Republike Slovenije (KAD). Od 13 zavarovalnic, je 12 delniških družb in ena vzajemna zavarovalnica. Med delniškimi družbami je 10 zavarovalnic s prevladujočim domačim in 3 z večinskim tujim kapitalom. Vse pokojninske družbe so v domači lasti.

Večina zavarovalnic se ukvarja tako s premoženjskimi zavarovanji kot tudi z življenjskimi zavarovanji, razen ene zavarovalnice, ki se je specializirala za življenjska zavarovanja in ene zavarovalnice, ki sklepa samo prostovoljna zdravstvena zavarovanja. Pokojninske družbe ne smejo opravljati nobene druge dejavnosti razen dejavnosti prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

Zavarovalni trg obvladujejo tri zavarovalne skupine. Prva se zbira okoli Zavarovalnice Triglav, druga okoli Pozavarovalnice Sava in Zavarovalnice Maribor ter tretja okoli Zavarovalnice Adriatic in Zavarovalnice Slovenica.

Zavarovalnica Maribor je kot prevzemna zavarovalnica nad Zavarovalnico Tilia že konec leta 2000 od Agencije pridobila dovoljenje za združitev, vendar do dejanske združitve v letu 2001 ni prišlo. Vzrok za to je bila nerešena pritožba nekaterih manjših delničarjev Zavarovalnice Tilia glede menjalnega razmerja pri združitvi zavarovalnic. Zaradi potrebnih dokapitalizacij tako Zavarovalnice Maribor, kakor tudi Zavarovalnice Tilia se je v letu 2000 določeno menjalno razmerje spremenilo. Zavarovalnica Maribor je v letu 2002 odstopila od dogovorjenega združevanja z namenom, da se na novo določijo menjalna razmerja.

Podobno tudi Zavarovalnici Adriatic in Slovenica že dalj časa napovedujeta združitev, vendar do nje v letu 2001 ni prišlo.

Sredi leta 2001 se je Zavarovalnica Prima preimenovala v Grawe. Pozavarovalnica Inter je v letu 2001 prenehala s poslovanjem, njene potencialne obveznosti pa je prevzela zavarovalnica Grawe.

Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja je 01.01.2000 prevzela vse pravice in obveznosti Sklada dodatnega pokojninskega zavarovanja. Zavarovalni portfelj Sklada dodatnega pokojninskega zavarovanja je morala Kapitalska družba prenesti ali na zavarovalnico ali na vzajemni pokojninski sklad, ki ga ustanovi sama. Kapitalska družba je glede prevzetih obveznosti Sklada dodatnega pokojninskega zavarovanja v letu 2000 poročala Agenciji v skladu z zakonom o zavarovalnicah (premije, matematične rezervacije, finančni izkazi). V letu 2001 je Kapitalska družba prenesla oziroma ukinila portfelj Sklada dodatnega pokojninskega zavarovanja, zato ni več poročala Agenciji.

2. ZAKONODAJNI OKVIR

Podlago za poslovanje zavarovalnic predstavlja zakonodaja, ki se uporablja za poslovanje gospodarskih družb. Dodatno pa morajo zavarovalnice, kot pomembna skupina nedenarnih finančnih institucij svoje poslovanje prilagoditi še trem zakonom: Zakonu o zavarovalništvu (ZZavar), ki ureja temeljna vprašanja v zvezi z ustanavljanjem, poslovanjem, nadzorom in prenehanjem zavarovalnic; Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-1), ki ureja področje prostovoljnega pokojninskega zavarovanja in Zakonu o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ), ki zavarovalnicam omogoča izvajanje dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja.

2.1. Zakon o zavarovalništvu (ZZavar)

Zakon o zavarovalništvu je bil sprejet 27. januarja 2000 in je začel veljati 3. marca 2000. ZZavar ureja področje zavarovalne dejavnosti v celoti in je temeljni akt za delovanje zavarovalniškega sistema v Republiki Sloveniji. ZZavar povzema ureditev v EU, celo več, na nekaterih področjih kot je ustanavljanje podružnic tujih zavarovalnic in tujih zavarovalnih zastopniških oz. posredniških družb, ZZavar ni izkoristil možnost prehodnega obdobja, temveč so določbe glede ustanavljanja stopile v veljavo z dnem njegove uveljavitve. Tudi na področju previdnostnega nadzora ZZavar predpisuje strožja merila pri ugotavljanju kapitalske ustreznosti zavarovalnic ter oblikovanju zavarovalno-tehničnih rezervacij, kot pa so določena z EU direktivami.

2.1.1. Podzakonski predpisi, ki izhajajo iz Zakona o zavarovalništvu

Podzakonski predpisi podrobneje opredeljujejo določbe ZZavar ter tako omogočajo njegovo uveljavitev. Omenjeni predpisi so sledeči:

1. Sklep o načinu obveščanja kvalificiranega imetnika o nameri odtujitve delnic (Ur.l.RS, št. 118/00);
2. Sklep o podrobnejših pravilih za izračun minimalnega kapitala zavarovalnic (Ur.l.RS, št. 3/01 in 68/01);
3. Sklep o načinu in obsegu upoštevanja posameznih postavk, podrobnejših lastnostih in vrstah postavk ter lastnostih podrejenih dolžniških instrumentov, ki se upoštevajo pri izračunu kapitala in kapitalske ustreznosti zavarovalnice (Ur.l.RS, št. 3/01, 68/01 in 22/02);
4. Sklep o podrobnejših pravilih in minimalnih standardih za izračun zavarovalno-tehničnih rezervacij (Ur.l.RS, št. 3/01 in 69/01);
5. Sklep o vrstah in lastnostih kritnega premoženja in premoženja kritnega sklada ter pravilih za razpršitev in omejitev naložb kritnega premoženja in premoženja kritnega sklada ter načinu in rokih poročanja (Ur.l.RS, št. 122/00);
6. Sklep o podrobnejšem načinu vrednotenja knjigovodskih postavk in sestavljanju računovodskih izkazov (Ur.l.RS, št. 118/00 in 68/01);
7. Sklep o načinu izračuna količnikov likvidnosti sredstev in najmanjšem obsegu likvidnosti, ki ga mora zagotavljati zavarovalnica (Ur.l.RS, 118/00);
8. Sklep o nadzoru nad zavarovalniško skupino (Ur.l.RS, št. 6/01);
9. Sklep o podrobnejši vsebini poročila pooblaščenega aktuarja (Ur.l.RS, št. 3/01);

10. Sklep o podrobnejši obliki in najmanjšem obsegu ter vsebini revizijskega pregleda in revizorjevega poročila (Ur.l.RS, št. 6/01 in 108/01);
11. Sklep o podrobnejši vsebini povzetka revidiranega letnega poročila (Ur.l.RS, št. 9/01);
12. Sklep o podrobnejših pogojih za pridobitev in preizkus strokovnih znanj, potrebnih za opravljanje poslov zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja (Ur.l.RS, 6/01);
13. Sklep o registrih zavarovalnih zastopnikov in posrednikov ter zavarovalnih zastopniških in posredniških družb (Ur.l.RS, št. 9/01);
14. Sklep o pogojih za pridobitev in preizkus strokovnih znanj, potrebnih za opravljanje nalog pooblaščenega aktuarja (Ur.l.RS, št. 115/00);
15. Sklep o kontnem okviru zavarovalnice (Ur.l.RS, št. 122/00);
16. Sklep o vsebini poročil in obvestil iz 176. in 239. člena zakona o zavarovalništvu ter načinu in rokih poročanja (Ur.l.RS, št. 122/00 in 108/01);
17. Sklep o letnem poročilu zavarovalnic (Ur.l.RS, št. 8/01);
18. Sklep o predpisanih usmeritvah za izračun lastnih deležev zavarovalnice v tabelah maksimalnega kritja in določanje največje verjetne škode (Ur.l.RS, št. 9/01);
19. Sklep o pošiljanju zavarovalno – statističnih podatkov (Ur.l.RS, št. 9/01 in 8/02);
20. Tarifa o taksah in nadomestilih (Ur.l.RS, št. 8/01).

2.2. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-1)

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki je stopil v veljavo 1. januarja 2000 določa, da se lahko zavarovalnice pojavljajo v vlogi izvajalk pokojninskih načrtov, v vlogi ustanoviteljice odprtih in zaprtih vzajemnih pokojninskih skladov, v vlogi ustanoviteljic pokojninskih družb in v vlogi možnih upravljavk premoženja vzajemnih pokojninskih skladov in pokojninskih družb. ZPIZ-1 je omogočil tudi posebno obliko zavarovalnic – pokojninskih družb, ki lahko opravljajo samo posle prostovoljnega pokojninskega zavarovanja.

2.3. Zakon o zdravstvenem zavarovanju in zdravstvenem varstvu (ZZVZZ)

ZZVZZ v povezavi z določili 14. člena in drugega odstavka 68. člena ZZavar zavarovalnicam omogoča izvajanje dopolnilnih zdravstvenih zavarovanj.

3. STRUKTURA SLOVENSKEGA ZAVAROVALNEGA TRGA GLEDE NA VRSTE IN OSNOVNE OBLIKE ZAVAROVANJ

Bruto obračunana premija je v letu 2001 znašala 223.345 mio SIT, od tega 122.983 mio SIT oz. 55,1 % iz premoženjskih, 57.900 mio SIT oz. 25,9 % iz prostovoljnih zdravstvenih in 42.462 mio SIT oz. 19 % iz življenjskih zavarovanj.

V primerjavi z letom 2000 se je obseg poslovanja zavarovalnic, izražen z obračunano zavarovalno premijo, realno povečal za 8,1% (povprečna stopnja inflacije v letu 2001, izražena s povprečnim porastom življenjskih stroškov, je bila 8,4 %). Največji porast v primerjavi s predhodnim letom so dosegla življenjska zavarovanja (realni porast bruto obračunane premije za 11,4 %). Povečala se je tudi obračunana zavarovalna premija prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj in sicer v realnem odstotku v višini 7,1% in premoženjskih zavarovanj realno za 7,4 %.

Struktura zavarovalne premije po osnovnih oblikah zavarovanj je bila v letu 2001 sledeča: porast je beležilo življenjsko zavarovanje, katerega delež premije v skupni premiji se je povečal za pol odstotne točki, medtem, ko sta deleža premij prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja in premoženjskega zavarovanja beležila padec za približno 0,3 oziroma 0,2 odstotne točke.

Tabela 1: Gibanje zavarovalne premije po osnovnih oblikah zavarovanj zavarovalnic v obdobju 1999-2001 (vsi zneski so v mio SIT)

Osnovna oblika zavarovanja	Leto 1999		Leto 2000		Leto 2001		Indeks	
	Vrednost	%	Vrednost	%	Vrednost	%	00/99	01/00
Premoženjska zavarovanja	95.913	56,6	105.651	55,4	122.983	55,1	110	116
Prostovoljna zdravstvena zavarovanja	44.530	26,3	49.855	26,1	57.900	25,9	112	116
Življenjska zavarovanja	28.939	17,1	35.150	18,4	42.462	19,0	121	121
SKUPAJ	169.382	100	190.656	100	223.345	100	113	117

Vir: Obrazec St – 41 in St – 50

Primerjave dosežene zavarovalne premije po posameznih vrstah premoženjskih zavarovanj za zadnja tri leta kažejo, da zavarovalnice skoraj 90 % premije premoženjskih zavarovanj dosežejo v petih zavarovalnih vrstah (nezgodna zavarovanja, kasko zavarovanje cestnih vozil, požarno zavarovanje, druga premoženjska zavarovanja in zavarovanje odgovornosti lastnikov cestnih vozil). Z avtomobilskimi zavarovanji zavarovalnice dosegajo približno 53 % celotne zavarovalne premije (od tega 35,4 % v zavarovalni vrsti zavarovanje odgovornosti lastnikov cestnih vozil). Glede na doseženo zavarovalno premijo sta pomembni še zavarovalni vrsti kreditnih zavarovanj in drugih zavarovanj odgovornosti, skupaj predstavljata 8,5 % premije premoženjskih zavarovanj razen zdravstvenih zavarovanj. Do znižanj deleža dosežene zavarovalne premije v celotni premiji premoženjskih zavarovanj razen zdravstvenih zavarovanj je v letu 2001 prišlo pri naslednjih zavarovalnih vrstah: nezgodna zavarovanja, kasko zavarovanje cestnih vozil, požarno zavarovanje, druga premoženjska zavarovanja, kreditna zavarovanja. Do zvišanja deleža dosežene zavarovalne premije pa je v letu 2001 prišlo v zavarovalni vrsti kasko zavarovanje letal in zračnih plovil in transportnih kargo zavarovanj. Najbolj očiten porast deleža glede na celotno premijo premoženjskih zavarovanj razen zdravstvenih zavarovanj pa beleži zavarovalna vrsta zavarovanje odgovornosti lastnikov cestnih vozil.

V strukturi vseh zavarovalnih vrst zavzemajo vodilni položaj prostovoljna zdravstvena zavarovanja (25,9%), sledi zavarovalna vrsta zavarovanje odgovornosti lastnikov cestnih vozil z 19,5 % celotne dosežene zavarovalne premije. Življenjska zavarovanja dosegajo 19 % celotne premije in kasko zavarovanje cestnih vozil 9,9 % dosežene zavarovalne premije. Glede na predhodno leto, so zavarovanja odgovornosti lastnikov cestnih vozil dosegla višji delež v celotni zavarovalni premiji kot pa življenjska zavarovanja (v letu 2000 je bilo stanje ravno obratno).

Tabela 2: Dosežena zavarovalna premija po zavarovalnih vrstah premoženjskih zavarovanj, razen zdravstvenih zavarovanj v obdobju 1999-2001 (vsi zneski so v mio SIT)

Zavarovalna vrsta	Leto 1999		Leto 2000		Leto 2001		Indeks	
	Vrednost	%	Vrednost	%	Vrednost	%	00/99	01/00
Nezgodna zavarovanja	13.172	13,7	14.708	13,9	16.853	13,7	112	115
Kasko zav. cest. vozil	19.500	20,3	19.585	18,5	22.078	18,0	100	113
Kasko zav. tirnih vozil	559	0,6	609	0,6	716	0,6	109	118
Kasko zav. letal in drugih zračnih polovil	254	0,3	262	0,2	344	0,3	103	131
Zav. pomorskega in rečnojezer. kaska	118	0,1	134	0,1	158	0,1	114	118
Transportna kargo zav.	987	1,0	1.214	1,1	1.416	1,2	123	117
Požarno zavarovanje	10.686	11,1	11.486	10,9	12.498	10,2	107	109
Druga premoženjska zavarovanja	12.287	12,8	13.128	12,4	13.967	11,4	107	106
Zav. odg. lastnikov cestnih vozil	28.178	29,4	34.034	32,2	43.510	35,4	121	128
Zav. odgovornosti v zračnem prometu	115	0,1	141	0,1	150	0,1	123	106
Zav. odgov. ladjarjev in popraviljalcev ladij	42	0,0	45	0,0	67	0,1	107	149
Druga zav. odg.	3.898	4,1	4.348	4,1	5.006	4,1	112	115
Kreditna zavarovanja	5.642	5,9	5.377	5,1	5.450	4,4	95	101
Kavcijska zav.	36	0,0	61	0,1	106	0,1	169	174
Zav. raznih fin. izgub	338	0,4	391	0,4	532	0,4	116	136
Zav. pravne zaščite	51	0,1	58	0,1	66	0,1	114	114
Zav. nudenja pomoči osebam v težavah	50	0,1	70	0,1	66	0,1	140	94
SKUPAJ	95.913	100	105.651	100	122.983	100	110	116

Vir: Obrazec St – 41 in St – 50

Primerjava kosmatih zavarovalnih premij in odškodnin po zavarovalnih vrstah nam kaže, da se je skupni škodni rezultat v letu 2001 izboljšal za 2 odstotni točki. Škodni rezultat v življenjskih zavarovanjih se je v letu 2001 izboljšal za 1 odstotno točko, škodni rezultat premoženjskih zavarovanj razen zdravstvenih zavarovanj za 4 odstotne točke, škodni rezultat prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj pa se je v primerjavi s predhodnim letom poslabšal za 3 odstotne točke.

Obračunane kosmate zavarovalne premije in obračunane kosmate odškodnine po posameznih zavarovalnih vrstah kažejo, da se je škodni rezultat poslabšal v zavarovalni vrsti kasko zavarovanj cestnih vozil (v letu 2001 je znašal 0,85), kar je posledica močnega porasta odškodnin v letu 2001 iz teh zavarovanj (realno povečanje za cca 17,5 %). Omenjeni vzrok za poslabšanje škodnega rezultata je prisoten tudi v zavarovalni vrsti zavarovanje odgovornosti popraviljalcev ladij in ladjarjev (realno povečanje obračunanih kosmatih odškodnin v letu 2001 glede na predhodno leto je znašalo čez 1000 %). Škodni rezultat se je poslabšal tudi v zavarovalni vrsti kreditnih zavarovanj (v letu 2001 je znašal 0,92), kar je posledica padca v obračunani kosmati zavarovalni premiji (realno so se obračunane kosmate zavarovalne premije v omenjeni zavarovalni skupini znižale za cca 7 %). Izboljšal se

je škodni rezultat zavarovalne vrste zavarovanje raznih finančnih izgub, kar je posledica zmanjšanja obračunanih kosmatih odškodnin v letu 2001 (realno znižanje za cca 70 %) in porasta obračunane zavarovalne premije za 25 % realno. Zmanjšanje obračunanih kosmatih odškodnin v zavarovalni vrsti požarnih zavarovanj realno za 37 %, je pripomoglo k izboljšanju škodnega rezultata. K izboljšanju škodnega rezultata v zavarovalni vrsti zavarovanje odgovornosti lastnikov cestnih vozil je pripomoglo zvišanje obračunane kosmate zavarovalne premije, ki je realno znašalo približno 18 %.

Tabela 3: Primerjava kosmatih zavarovalnih premij in odškodnin po zavarovalnih vrstah v obdobju 2000 in 2001 (vsi zneski so v mio SIT)

Zavarovalna vrsta	Leto 2000			Leto 2001		
	Obračunane kosmate zav. premije	Obračunane kosmate odškodnine*	Delež	Obračunane kosmate zav. premije	Obračunane kosmate odškodnine*	Delež
Nezgodna zav.	14.708	9.545	0,65	16.853	10.437	0,62
Kasko zavarovanje cestnih vozil	19.585	14.751	0,75	22.078	18.784	0,85
Kasko zavarovanje tirnih vozil	609	740	1,22	716	796	1,11
Kasko zav. letal in drugih zračnih polovil	262	31	0,12	344	7	0,02
Zav. pomorskega in rečnojezerskega kaska	134	152	1,13	158	114	0,72
Transportna kargo zavarovanja	1.214	276	0,23	1.416	253	0,18
Požarno zavarovanje	11.486	6.940	0,60	12.498	4.704	0,38
Druga premoženjska zavarovanja	13.128	8.422	0,64	13.967	10.161	0,73
Zav. odgovornosti lastnikov cestnih vozil	34.034	24.309	0,71	43.510	26.884	0,62
Zav. odgovornosti v zračnem prometu	141	3	0,02	150	25	0,17
Zav. odgov. ladjarjev in popraviljalcev ladij	45	10	0,22	67	120	1,79
Druga zavarovanja odgovornosti	4.348	3.559	0,82	5.006	4.032	0,81
Kreditna zavarovanja	5.377	4.011	0,75	5.450	4.995	0,92
Kavcijska zav.	61	12	0,20	106	63	0,59
Zavarovanje raznih finančnih izgub	391	1.001	2,56	532	325	0,61
Zav. pravne zaščite	58	1	0,02	66	0	0,00
Zav. nudenja pomoči osebam v težavah	70	53	0,76	66	63	0,95
SKUPAJ	105.651	73.816	0,70	122.983	81.763	0,66
Prostovoljna zdravstvena zavarovanja	49.855	40.034	0,80	57.900	48.009	0,83
Življenjska zavarovanja	35.150	11.387	0,32	42.462	13.107	0,31
VSE SKUPAJ	190.656	125.237	0,66	223.345	142.879	0,64

* ne vsebuje cenilnih stroškov

Vir: Obrazec St – 41 in St – 50

4. STRUKTURA ZAVAROVALNEGA TRGA GLEDE NA DELEŽE ZAVAROVALNIC

Tudi v letu 2001 se tržni deleži zavarovalnic niso bistveno spremenili. Zavarovalnica Triglav ima največji tržni delež (42,1%), katerega je povečala v letu 2001 glede na predhodno leto za slabo odstotno točko. Sledi ji Vzajemna zdravstvena zavarovalnica z 21,4 odstotnim tržnim deležem (znižanje tržnega deleža za polovico odstotka). Tretja po obračunani kosmati premiji je Zavarovalnica Maribor s 13,3 % deležem, ki se je v primerjavi s preteklim letom znižal za pol odstotka. Omenjene tri največje zavarovalnice v letu 2001 skupaj dosegajo 76,8 % zavarovalnega trga. Razvrstitev zavarovalnic glede na tržne deleže je nespremenjena v primerjavi s preteklim letom.

Na področju premoženjskih zavarovanj razen zdravstvenih zavarovanj je Zavarovalnica Triglav obdržala vodilni položaj z 59,1 % trga, za 0,1 odstotne točke se je povečal delež Zavarovalnice Maribor (16,8%), sledi ji Zavarovalnica Adriatic z 8,6% deležem ter Slovenica, zavarovalniška hiša z 7 % deležem trga.

Na področju življenjskih zavarovanj ravno tako kot v letu 2000 tudi v letu 2001 porast deležev premije beležita Zavarovalnica Triglav in Generali SKB zavarovalnica, ki sta svoj delež povečali na 50,3 % in 2,4 %, predvsem na račun znižanja deleža Zavarovalnice Maribor (21,4 %, v letu 2000 je njen tržni delež znašal 24,6 %).

Trg prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj si delita Vzajemna zdravstvena zavarovalnica in Adriatic zavarovalna družba. Delež druge se je v letu 2001 povečal na račun zmanjšanja deleža prve. Tako Vzajemna zdravstvena zavarovalnica v letu 2001 beleži 82,7 % trga in Adriatic zavarovalna družba 16,9 % trga.

Tabela 4: Obračunane kosmate premije in tržni deleži zavarovalnic v letu 2000 (vsi zneski so v mio SIT)

Naziv	Leto 2000							
	Premož. zav.	%	Zdrav. zav.	%	Živ. zav.	%	Skupaj	%
Adriatic, zavarovalna družba, d.d.	8.665	8,2	7.968	16	1.286	3,7	17.919	9,4
Zavarovalnica Concordia, d.d.	0	0	0	0	19	0,1	19	0
Generali SKB zavarovalnica, d.d.	1.423	1,3	0	0	650	1,8	2.073	1,1
Zavarovalnica Maribor, d.d.	17.631	16,7	0	0	8.665	24,6	26.296	13,8
Krekova zav., d.d.	638	0,6	0	0	102	0,3	740	0,4
Merkur zav., d.d.	833	0,8	2	0	4.018	11,4	4.853	2,5
Prima, zavarovalna družba, d.d.	929	0,9	0	0	2.036	5,8	2.965	1,6
Slovenska izvozna družba, d.d.	672	0,6	0	0	0	0	672	0,4
Slovenica, zavarovalniška hiša, d.d.	7.441	7	156	0,3	1.247	3,5	8.844	4,6
Zavaroval. Tilia, d.d.	4.819	4,6	0	0	628	1,8	5.447	2,9
Zavarovalnica Triglav, d.d.	62.600	59,3	45	0,1	16.360	46,5	79.005	41,4
SKUPAJ	105.651	100	8.171	16,4	35.011	99,6	148.833	78,1
Kapitalska družba, d.d.	0	0	0	0	139	0,4	139	0,1
Vzajemna zdravstvena zavarovalnica, d.v.z.	0	0	41.684	83,6	0	0	41.684	21,9
VSE SKUPAJ	105.651	100	49.855	100	35.150	100	190.656	100

Vir: Obrazec St – 41

Tabela 5: Obračunane kosmate premije in tržni deleži zavarovalnic v letu 2001 (vsi zneski so v mio SIT)

Naziv	Leto 2001							
	Premož. zav.	%	Zdrav. zav.	%	Živ. zav.	%	Skupaj	%
Adriatic, zavarovalna družba, d.d.	10.603	8,6	9.772	16,9	1.550	3,7	21.925	9,8
Zavarovalnica Concordia, d.d.	0	0	0	0	12	0,0	12	0,0
Generali, zavarovalnica, d.d.	1.784	1,5	0	0	1025	2,4	2.809	1,3
Zavarovalnica Maribor, d.d.	20.657	16,8	0	0	9.085	21,4	29.742	13,3
Krekova zav., d.d.	525	0,4	0	0	88	0,2	613	0,3
Merkur zav., d.d.	875	0,7	3	0,0	4.620	10,9	5.498	2,5
Grawe, zavarovalnica, d.d.	941	0,8	0	0	2.645	6,2	3.586	1,6
Slovenska izvozna družba, d.d.	841	0,7	0	0	0	0,0	841	0,4
Slovenica, zavarovalniška hiša, d.d.	8.597	7,0	198	0,3	1.492	3,5	10.287	4,6
Zavaroval. Tilia, d.d.	5.463	4,4	0	0	606	1,4	6.069	2,7
Zavarovalnica Triglav, d.d.	72.697	59,1	49	0,1	21.339	50,3	94.085	42,1
SKUPAJ	122.983	100	10.022	17,3	42.462	100	175.467	78,6
Vzajemna zdravstvena zavarovalnica, d.v.z.	0	0	47.878	82,7	0	0	47.878	21,4
VSE SKUPAJ	122.983	100	57.900	100	42.462	100	223.345	100

Vir: Obrazec St – 50

5. IZIDI POSLOVANJA ZAVAROVALNIC IN POZAVAROVALNIC

V izkazih uspeha so za leto 2001 zajeti nerevidirani izkazi uspeha zavarovalnic. Zavarovalnice so pripravile izkaze uspeha v skladu z metodologijo starih Slovenskih računovodskih standardov, za leto 2001 pa tudi v skladu s podzakonskimi predpisi Agencije, ki so začeli veljati konec leta 2000 oz. v začetku leta 2001 (Sklep o letnem poročilu zavarovalnic, Sklep o podrobnejšem načinu vrednotenja knjigovodskih postavk in sestavljanju računovodskih izkazov).

Tako Sklep o letnem poročilu zavarovalnic določa podrobnejšo vsebino letnega poročila, ki mora obsegati računovodske izkaze (bilanca stanja, izkaz uspeha, izkaz finančnih tokov, izkaz uporabe dobička in /ali kritja izgube), pojasnila k računovodskim izkazom ter poslovno poročilo.

Tabela 6: Zbirni izkaz uspeha zavarovalnic za leto 2000 in 2001 (vsi zneski so v mio SIT)

	A. ZAVAROVALNO-TEHNIČNI IZID PREMOŽENJSKIH ZAVAROVANJ, RAZEN ZDRAVSTVENIH ZAVAROVANJ	Leto 2000	Leto 2001	Indeks 01/00
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	85.451	98.697	116
II.	Razporejeni donos naložb- redno delovanja D_VIII	9.310	10.892	117
III.	Drugi čisti zavarovalni prihodki	758	843	111
IV.	Čisti odhodki za škode	61.907	72.950	118
V.	Sprem drugih čistih zav-teh rez (+/-)	-1.760	-4.245	241
VI.	Čisti odhodki za bonuse in popuste	1.671	1.879	112
VII.	Čisti obratovalni stroški	28.580	32.457	114
VIII.	Ostali čisti zavarovalni odhodki	2.089	2.812	135
IX.	Sprememba izravnalnih rezervacij (+/-)	-405	-3.324	821
X.	Zav-teh izid prem zav I+II+III-IV +/- V-VI-VII-VIII +/- IX	893	-7.237	810

	B. ZAVAROVALNO-TEHNIČNI IZID IZ ŽIVLJENJSKIH ZAVAROVANJ			
I.	Čisti prihodki od zav premij	34.369	41.364	120
II.	Prihodki od naložb	9.398	11.084	118
III.	Nerealizirani kapitalski dobički	0	0	/
IV.	Drugi čisti zavarovalni prihodki	45	143	318
V.	Čisti odhodki za škode	12.372	13.873	112
VI.	Sprememba ostalih čistih tehničnih rezervacij (+/-)	-18.413	-24.974	136
VII.	Čisti odhodki za bonuse in popuste	27	34	128
VIII.	Čisti obratovalni stroški	9.638	10.304	107
IX.	Odhodki od naložb	1.762	1.143	65
X.	Nerealizirane kapitalske izgube	0	0	/
XI.	Ostali čisti zavarovalni odhodki	53	223	421
XII.	Razporejeni donos naložb-iz red delovanja (-) D_V	167	471	282
XIII.	Zav-teh izid (I+II+III+IV-V+/-VI-VII-VIII-IX-X-XI-XII)	1.380	1.569	114

	C. ZAVAROVALNO-TEHNIČNI IZID ZDRAVSTVENIH ZAVAROVANJ			
I.	Čisti prihodki od zav premij	48.991	57.073	116
II.	Prihodki od naložb	1.365	1.732	131
III.	Nerealizirani kapitalski dobički	0	0	/
IV.	Drugi čisti zavarovalni prihodki	2	1	38
V.	Čisti odhodki za škode	40.103	48.332	121
VI.	Sprememba ostalih čistih tehničnih rezervacij (+/-)	-3.722	-3.061	82
VII.	Čisti odhodki za bonuse in popuste	0	0	/
VIII.	Čisti obratovalni stroški	4.629	5.645	122
IX.	Odhodki od naložb	300	152	51
X.	Nerealizirane kapitalske izgube	0	0	/
XI.	Ostali čisti zavarovalni odhodki	147	230	157
XII.	Razporejeni donos naložb-iz red delovanja (-) D_V	105	158	82
XIII.	Zav-teh izid (I+II+III+IV-V+/-VI-VII-VIII-IX-X-XI-XII)	1.352	1.227	91

D Izračun celotnega izida iz rednega delovanja				
I.	Zav-teh izid prem zav, razen zdravstvenih zav (A X)	-893	-7.237	810
II.	Zav-teh izid živ zavarovanj (B XIII)	1.380	1.569	114
III.	Zav-teh izid zdr zavarovanj (C XIII)	1.352	1.227	91
IV.	Prihodki od naložb	13.124	14.442	110
V.	Razporejen donos naložb, iz zav-teh izida živ zav (B XII)	167	471	282
VI.	Razporejen donos naložb, iz zav-teh izida zdr zav (C XII)	105	158	150
VII.	Odhodki naložb	2.127	2.342	110
VIII.	Razp. donos naložb- zav-teh izid prem zav, razen zdr(All)	9.310	10.892	117
IX.	Ostali prihodki iz rednega delovanja	85	97	114
X.	Ostali odhodki iz rednega delovanja	2.627	2.557	97
XI.	Dobiček ali izguba iz rednega delovanja	1.255	-4.703	/

E. IZKAZ IZREDNEGA IZIDA				
I.	Izredni prihodki	1.067	1.143	107
II.	Izredni odhodki	305	2.108	691
III.	Izredni dobiček ali izredna izguba	762	-965	/

F. DOBIČEK ALI IZGUBA OBRAČUNSKEGA OBDOBJA				
		2.017	-5.668	/

G. DAVEK OD DOBIČKA				
		225	660	293

H DOBIČEK PO OBDAVČITVI (F-G)				
		1.792	-6.328	/

I DRUGI DAVKI (KI NISO UPOŠTEVANI V H)				
		0	0	/

J ČISTI DOBIČEK /IZGUBA OBRAČUNSKEGA OBDOBJA (H-I)				
		1.792	-6.328	/

Vir: Revidirani izkazi uspeha zavarovalnic za leto 2000 in nerevidirani izkazi uspeha zavarovalnic za leto 2001

Tabela 7: Zbirni izkaz uspeha pozavarovalnic za leto 2000 in 2001 (vsi zneski so v mio SIT)

	A. ZAVAROVALNO-TEHNIČNI IZID PREMOŽENJSKIH ZAVAROVANJ, RAZEN ZDRAVSTVENIH ZAVAROVANJ	Leto 2000	Leto 2001	Indeks 01/00
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	10.130	11.175	110
II.	Razporejeni donos naložb- redno delovanja D_VIII	1.720	1.961	114
III.	Drugi čisti zavarovalni prihodki	132	86	65
IV.	Čisti odhodki za škode	7.302	11.490	157
V.	Sprem drugih čistih zav-teh rez (+/-)	-351	-356	101
VI.	Čisti odhodki za bonuse in popuste	2	0	0
VII.	Čisti obratovalni stroški	1.264	1.647	130
VIII.	Ostali čisti zavarovalni odhodki	23	25	109
IX.	Sprememba izravnalnih rezervacij (+/-)	-1821	3.192	/
X.	Zav-teh izid prem zav I+II+III-IV +/- V-VI-VII-VIII +/- IX	1219	2.895	238

	B. ZAVAROVALNO-TEHNIČNI IZID IZ ŽIVLJENJSKIH ZAVAROVANJ			
I.	Čisti prihodki od zav premij	0	0	/
II.	Prihodki od naložb	0	0	/
III.	Nerealizirani kapitalski dobički	0	0	/
IV.	Drugi čisti zavarovalni prihodki	0	0	/
V.	Čisti odhodki za škode	0	0	/
VI.	Sprememba ostalih čistih tehničnih rezervacij (+/-)	0	0	/
VII.	Čisti odhodki za bonuse in popuste	0	0	/
VIII.	Čisti obratovalni stroški	0	0	/
IX.	Odhodki od naložb	0	0	/
X.	Nerealizirane kapitalske izgube	0	0	/
XI.	Ostali čisti zavarovalni odhodki	0	0	/
XII.	Razporejeni donos naložb-iz red delovanja (-) D_V	0	0	/
XIII.	Zav-teh izid (I+II+III+IV-V +/- VI-VII-VIII-IX-X-XI-XII)	0	0	/

	C. ZAVAROVALNO-TEHNIČNI IZID ZDRAVSTVENIH ZAVAROVANJ			
I.	Čisti prihodki od zav premij	0	0	/
II.	Prihodki od naložb	0	0	/
III.	Nerealizirani kapitalski dobički	0	0	/
IV.	Drugi čisti zavarovalni prihodki	0	0	/
V.	Čisti odhodki za škode	0	0	/
VI.	Sprememba ostalih čistih tehničnih rezervacij (+/-)	0	0	/
VII.	Čisti odhodki za bonuse in popuste	0	0	/
VIII.	Čisti obratovalni stroški	0	0	/
IX.	Odhodki od naložb	0	0	/
X.	Nerealizirane kapitalske izgube	0	0	/
XI.	Ostali čisti zavarovalni odhodki	0	0	/
XII.	Razporejeni donos naložb-iz red delovanja (-) D_V	0	0	/
XIII.	Zav-teh izid (I+II+III+IV-V +/- VI-VII-VIII-IX-X-XI-XII)	0	0	/

D Izračun celotnega izida iz rednega delovanja				
I.	Zav-teh izid prem zav, razen zdravstvenih zav (A X)	1219	2.895	238
II.	Zav-teh izid živ zavarovanj (B XIII)	0	0	/
III.	Zav-teh izid zdr zavarovanj (C XIII)	0	0	/
IV.	Prihodki od naložb	2.569	2.632	102
V.	Razporejen donos naložb, iz zav-teh izida živ zav (B XII)	0	0	/
VI.	Razporejen donos naložb, iz zav-teh izida zdr zav (C XII)	0	0	/
VII.	Odhodki naložb	468	1.992	426
VIII.	Razp. donos naložb- zav-teh izid prem zav, razen zdr(All)	1.720	1.961	114
IX.	Ostali prihodki iz rednega delovanja	0	0	/
X.	Ostali odhodki iz rednega delovanja	7	4	60
XI.	Dobiček ali izguba iz rednega delovanja	1.593	1.571	99

E. IZKAZ IZREDNEGA IZIDA				
I.	Izredni prihodki	129	19	15
II.	Izredni odhodki	0	736	/
III.	Izredni dobiček ali izredna izguba	129	-717	/

F. DOBIČEK ALI IZGUBA OBRAČUNSKEGA OBDOBJA				
		1722	854	50

G. DAVEK OD DOBIČKA				
		328	353	108

H DOBIČEK PO OBDAVČITVI (F-G)				
		1.394	501	36

I DRUGI DAVKI (KI NISO UPOŠTEVANI V H)				
		0	0	/

J ČISTI DOBIČEK /IZGUBA OBRAČUNSKEGA OBDOBJA (H-I)				
		1.394	501	36

Vir: Revidirani izkazi uspeha pozavarovalnic za leto 2000 in nerevidirani izkazi uspeha pozavarovalnic za leto 2001

Zavarovalnice so skupaj za poslovno leto 2001 izkazale 5.668 mio SIT kosmate izgube. Izguba je v največji meri posledica izgube v višini 7.237 mio SIT iz zavarovalno - tehničnega izida premoženjskih razen zdravstvenih zavarovanj. Čisti prihodki od zavarovalnih premij premoženjskih razen zdravstvenih zavarovanj so v letu 2001 porasli realno za 6,5 %, medtem ko so čisti odhodki za škode realno porasli glede na predhodno leto za 8,7 %. Zavarovalnice so v premoženjskih zavarovanjih oblikovale mnogo več izravnalnih rezervacij, kot pa so jih v letu poprej (realno so narasle za preko 600 %), kar je posledica nove metodologije za oblikovanje izravnalnih rezervacij, predpisane z ZZavar.

Zavarovalno – tehnični izid življenjskih zavarovanj je bil v letu 2001 pozitiven in sicer je znašal 1.569 mio SIT, v primerjavi s predhodnim letom se je realno povečal za 4,8 %. Zavarovalnice so dodatno oblikovale matematične rezervacije v višini 24.974 mio SIT, kar predstavlja porast omenjenih rezervacij v primerjavi s predhodnim letom za 25 %, medtem ko so čisti prihodki od zavarovalnih premij porasli za 11 %.

Zdravstvena zavarovanja beležijo v letu 2001 pozitivni zavarovalno-tehnični izid v višini 1.227 mio SIT, ki pa je za dobrih 16 % manjši od izida tovrstnih zavarovanj v

predhodnem letu. Takšnemu izidu je botrovalo povečanje čistih odhodkov za škode realno za 11 %, medtem ko so se čisti prihodki od zavarovalnih premij povečali realno za dobrih 7 %. V letu 2001 zavarovalnice v zavarovalno – tehničnem izidu iz zdravstvenih zavarovanj izkazujejo tudi velik porast ostalih čistih zavarovalnih odhodkov (realno za dobrih 44 %).

Čisto izgubo je v letu 2001 izkazovalo 6 zavarovalnic, medtem ko je čisti dobiček izkazovalo 5 zavarovalnic. Čista izguba zavarovalnic je v letu 2001 znašala 6.328 mio SIT.

Obe pozavarovalnici sta v letu 2001 izkazali čisti dobiček, ki je skupno znašal 501 mio SIT, kar je cca za slabih 67 % manj od izkazanega čistega dobička v predhodnem letu. Občutnemu zmanjšanju izkazanega čistega dobička pozavarovalnic so botrovali izkazani izredni odhodki v višini 736 mio SIT ter občutno povečanje odhodkov naložb, ki so v letu 2001 znašali 1.992 mio SIT (v letu 2000 so znašali 468 mio SIT).

6. BILANCE STANJA ZAVAROVALNIC IN POZAVAROVALNIC

Podatki v zbirni bilanci stanja zavarovalnic na dan 31.12.2000 in 31.12.2001 zajemajo skupaj vse tri oblike zavarovanj: premoženjska, življenjska in zdravstvena, čeprav so bile zavarovalnice dolžne v skladu s Sklepom o letnem poročilu zavarovalnic sestaviti bilanco stanja na dan 31.12.2001 ločeno za premoženjska in ločeno za življenjska zavarovanja.

Tabela 8: Zbirna bilanca stanja zavarovalnic na dan 31.12.2000 in 31.12.2001 (vsi zneski so v mio SIT)

		Leto 2000	Leto 2001	Indeks 01/00
	SREDSTVA SKUPAJ	273.752	336.945	123
A.	Nevplačani vpisani kapital	0	750	/
B.	Neopredmetena dolgoročna sredstva	2.145	2.107	98
C.	Naložbe v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe	228.358	286.827	126
I.	Zemljišča in zgradbe	29.732	33.347	112
II.	Finančne naložbe v povezanih družbah in deleži v povezanih družbah	5.762	10.027	174
III.	Druge finančne naložbe	192.865	243.452	126
IV.	Del zadržane premije pri cedentih	0	0	/
Č.	Naložbe, v korist živ. zav., ki prevzema. nal. Tveganje	0	11	/
D.	Terjatve	31.004	33.248	107
I.	Terjatve iz neposrednih zavarovalnih poslov	15.652	17.470	112
II.	Terjatve iz sozavarovanja in pozavarovanja	3.597	3.935	109
III.	Ostale terjatve	11.755	11.842	101
E.	Razna sredstva	9.074	9.271	102
I.	Opredmetena osn. sredstva razen zemljišč in zgradb	4.927	4.631	94
II.	Denarna sredstva	3.879	4.215	109
III.	Odkupljene lastne delnice	62	164	265
IV.	Zaloge in druga sredstva	205	261	127
F.	Kratkoročne aktivne časovne razmejitve	3.171	4.731	149

	OBVEZNOSTI SKUPAJ	273.752	336.945	123
A.	Osnovni kapital in rezerve	23.518	24.386	104
I.	Osnovni kapital	16.154	23.031	143
II.	Vplačani presežek kapitala	92	1.216	1.321
III.	Revalorizacijski popravek kapitala	4.253	5.033	118
IV.	Rezerve	3.384	4.966	147
V.	Preneseni čisti dobiček ali izguba prejšnjih let	-1.649	-2.525	153
VI.	Nerazporejeni dobiček ali izguba obr. Obdobja	1.284	-7.335	/
B.	Podrejene obveznosti	0	0	/
C.	Čiste tehnične rezervacije	225.896	286.101	127
I.	Čiste prenosne premije	40.868	46.905	115
II.	Čiste matematične rezervacije	86.596	116.160	134
III.	Čiste škodne rezervacije	67.132	81.198	121
IV.	Čiste rezervacije za bonuse in popuste	2.086	2.555	122
V.	Izravnalne rezervacije	22.397	28.373	127
VI.	Čiste druge zavarovalno-tehnične rezervacije	6.817	10.909	160
D	Teh rez v korist živ zavarovancev, ki prevzemajo nal tveganje	0	11	/
E.	Dolgoročne rezervacije za druge nevarnosti in stroške	1.514	1.413	93
F.	Obveznosti za del zadržane premije pozavarovateljev	52	2.122	4.080
G.	Ostale obveznosti	19.084	20.411	107
I.	Obveznosti iz neposrednih zavarovalnih poslov	7.115	7.060	99
II.	Obveznosti iz sozavarovanja in pozavarovanja	4.231	3.506	83
III.	Obveznosti za posojila na podlagi izdanih obveznic	0	0	/
IV.	Najeta dolgoročna posojila	0	0	/
V.	Ostale obveznosti	7.738	9.844	127
H.	Kratkoročne pasivne časovne razmejitve	3.688	2.503	68

Vir: Revidirane bilance stanja zavarovalnic na dan 31.12.2000 in nerevidirane bilance stanja zavarovalnic na dan 31.12.2001.

Bilančna vsota zavarovalnic je v letu 2001 porasla iz 273.752 na 336.945 mio SIT (povečanje za 63.193 mio SIT oziroma realno za 15 % - stopnja inflacije izražene s porastom cen življenjskih potrebščin je bila ob koncu leta 2001 7%). Na strani sredstev je najbolj porasla postavka odkupljene lastne delnice (realno za 147 %) in je na dan 31.12.2001 znašala 164 mio SIT. Obseg skupnih terjatev je dosegel na dan 31.12.2001 približno enak znesek kot leto poprej in je zaostajal za porastom bilančne vsote zavarovalnic. Kratkoročne aktivne časovne razmejitve so na dan 31.12.2001 znašale 4.731 mio SIT in so v primerjavi s predhodnim letom porasle realno za 39%. Delež dolgoročnih finančnih naložb v vseh sredstvih je na dan 31.12.2001 znašal 75,2% leto poprej pa 72,6%.

Na strani virov sredstev zasledimo porast osnovnega kapitala in rezerv za 868 mio SIT, kar realno predstavlja padec v vrednosti 3,1%. Najbolj je porasla postavka vplačani presežek kapitala in sicer iz 92 mio SIT na dan 31.12.2000 na 1.216 mio SIT na dan 31.12.2001. Porasla je tudi postavka osnovni kapital, in sicer iz 16.154 mio SIT na dan 31.12.2000 na 23.031 mio SIT na dan 31.12.2001, kar realno predstavlja 33 %. Vzrok za omenjeni porast osnovnega kapitala predstavljajo dokapitalizacije zavarovalnic, ki so se vršile v letu 2001. Tudi na dan 31.12.2001 zasledimo visok porast zavarovalno-tehničnih rezervacij, kar je predvsem posledica porasta matematičnih rezervacij življenjskih zavarovanj, ki so na dan 31.12.2001 predstavljale 40,6% celotnih zavarovalno-tehničnih rezervacij. Velik porast zasledimo tudi pri čistih drugih zavarovalno-tehničnih rezervacijah, predvsem iz naslova

povišanja rezervacij za jedrske škode, pri čemer pa čiste druge zavarovalno-tehnične rezervacije na dan 31.12.2001 predstavljajo le slabe 4 % celotnih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij.

Bilančna vsota pozavarovalnic je iz 48.043 mio SIT na dan 31.12.2000 porasla na 54.143 mio SIT na dan 31.12.2001. Omenjeni porast je manjši kot porast bilančne vsote zavarovalnic. Med sredstvi pozavarovalnic je najbolj porasla postavka terjatve iz sozavarovanja in pozavarovanja, ki so realno porasle za 55% glede na predhodne leto.

Na strani virov sredstev je pri pozavarovalnicah najbolj porasla postavka vplačani presežek kapitala, ki je iz 1 mio SIT na dan 31.12.2000 porasel na 122 mio SIT na dan 31.12.2001. Velik porast je zaslediti na strani prenosnih premij in ekvivalentno padec v postavki izravnalnih rezervacij.

Tabela 9: Zbirna bilanca stanja pozavarovalnic na dan 31.12.2000 in 31.12.2001 (vsi zneski so v mio SIT)

		Leto 2000	Leto 2001	Indeks 01/00
	SREDSTVA SKUPAJ	48.043	54.143	113
A.	Nevplačani vpisani kapital	0	0	/
B.	Neopredmetena dolgoročna sredstva	14	15	107
C.	Naložbe v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe	35.895	40.157	112
I.	Zemljišča in zgradbe	562	593	106
II.	Finančne naložbe v povezanih družbah in deleži v povezanih družbah	530	0	0
III.	Druge finančne naložbe	33.852	38.254	113
IV.	Del zadržane premije pri cedentih	951	1.310	/
Č.	Naložbe, v korist živ. zav., ki prevzema. nal. Tveganje	0	0	/
D.	Terjatve	10.686	13.106	123
I.	Terjatve iz neposrednih zavarovalnih poslov	2.463	0	0
II.	Terjatve iz sozavarovanja in pozavarovanja	7.242	12.025	166
III.	Ostale terjatve	981	1.081	110
E.	Razna sredstva	869	219	25
I.	Opredmetena osn. sredstva razen zemljišč in zgradb	111	117	105
II.	Denarna sredstva	757	95	13
III.	Odkupljene lastne delnice	0	7	/
IV.	Zaloge in druga sredstva	0	0	/
F.	Kratkoročne aktivne časovne razmejitev	579	646	112

		48.043	54.143	113
	OBVEZNOSTI SKUPAJ	48.043	54.143	113
A.	Osnovni kapital in rezerve	11.597	12.879	111
I.	Osnovni kapital	715	847	118
II.	Vplačani presežek kapitala	1	122	12.200
III.	Revalorizacijski popravek kapitala	1.988	2.693	135
IV.	Rezerve	3.093	3.069	99
V.	Preneseni čisti dobiček ali izguba prejšnjih let	4.406	5.674	129
VI.	Nerazporejeni dobiček ali izguba obr. Obdobja	1.394	475	34
B.	Podrejene obveznosti	0	0	/
C.	Čiste tehnične rezervacije	24.981	27.089	108
I.	Čiste prenosne premije	3.173	4.288	135
II.	Čiste matematične rezervacije	0	0	/

III.	Čiste škodne rezervacije	9.378	12.342	132
IV.	Čiste rezervacije za bonuse in popuste	3	3	100
V.	Izravnalne rezervacije	11.122	8.708	78
VI.	Čiste druge zavarovalno-tehnične rezervacije	1.306	1.747	134
D	Teh rez v korist živ zavarovancev, ki prevzemajo nal tveganje	0	0	/
E.	Dolgoročne rezervacije za druge nevarnosti in stroške	0	0	/
F.	Obveznosti za del zadržane premije pozavarovateljev	0	0	/
G.	Ostale obveznosti	11.126	13.694	123
I.	Obveznosti iz neposrednih zavarovalnih poslov	310	0	0
II.	Obveznosti iz sozavarovanja in pozavarovanja	9.808	12.775	130
III.	Obveznosti za posojila na podlagi izdanih obveznic	0	0	/
IV.	Najeta dolgoročna posojila	0	0	/
V.	Ostale obveznosti	1.008	919	91
H.	Kratkoročne pasivne časovne razmejitve	339	481	142

Vir: Revidirane bilance stanja pozavarovalnic na dan 31.12.2000 in nerevidirane bilance stanja pozavarovalnic na dan 31.12.2001.

7. KAZALCI POSLOVANJA

Tabela 10: Kazalci poslovanja zavarovalnic in pozavarovalnic

	Zavarovalnice		Pozavarovalnice	
	2000	2001	2000	2001
Čisti odhodki za škode napram čistim prihodkom od zavarovalnih premij	68%	69%	72%	103%
Delež obratovalnih stroškov v obračunani premiji	22%	22%	7%	8%
Koeficient nalaganja oz. pokritost matematičnih rezervacij z naložbami	105%	107%	0%	0%
Koef. nalaganja oz. pokritost drugih zavar. teh. rezervacij z naložbami	78%	75%	105%	117%
Delež kapitala v financiranju	9%	7%	24%	24%
Čista donosnost kapitala	10%	-26%	13%	4%
Delež čiste v kosmati obračunani zavarovalni premiji	91%	91%	54%	60%

Vir: Revidirane bilance stanja zavarovalnic in pozavarovalnic na dan 31.12.2000, nerevidirane bilance stanja zavarovalnic in pozavarovalnic na dan 31.12.2001, revidirani izkazi uspeha zavarovalnic in pozavarovalnic za leto 2000 in nerevidirani izkazi uspeha zavarovalnic in pozavarovalnic za leto 2001

Razmerje čistih odhodkov za škode napram čistim prihodkom od zavarovalnih premij je za zavarovalnice ostalo na približno enaki ravni kot predhodno leto (poraslo je za eno odstotno točko), kar je rezultat večjega porasta čistih odhodkov za škode kot pa so porasli čisti prihodki od zavarovalnih premij. Razmerje čistih odhodkov za škode v primerjavi z čistimi prihodki od zavarovalnih premij za pozavarovalnice pa se je v letu 2001 bistveno poslabšalo glede na leto 2000. To je posledica močnega porasta čistih odhodkov za škode (realno za 45 %) in zanemarljivega porasta čistih prihodkov od zavarovalnih premij (za slabih 2 %).

Delež obratovnih stroškov v obračunani premiji se glede na leto 2000 ni bistveno spremenil tako v zavarovalnicah kot tudi v pozavarovalnicah. Omenjeni kazalnik je za zavarovalnice precej višji kot pa za pozavarovalnice.

Koeficient nalaganja oz. pokritosti rezervacij z naložbami prikazuje razmerje med finančnimi naložbami iz naslova rezervacij in oblikovanimi rezervacijami. Pokritost rezervacij z ustreznimi naložbami mora biti najmanj 100 %. Tako je omenjeni koeficient za matematične rezervacije znašal 107 % (porast za dve odstotni točki v primerjavi z letom 2000), koeficient nalaganja oz. pokritosti drugih zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami pa je v letu 2001 za zavarovalnice znašal 75 % (poslabšanje za 3 odstotne točke glede na predhodno leto), kar kaže na nezadovoljivo pokritost zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami. Omenjeni koeficient je za pozavarovalnice v letu 2001 znašal 117 % (porast za 12 odstotnih točk).

Delež kapitala kaže stopnjo udeležbe lastniškega kapitala v vseh obveznostih. Ta je za pozavarovalnice ostal na enaki ravni (24%), medtem ko je za zavarovalnice podel za 2 odstotni točki (iz 9 % v letu 2000 na 7 % v letu 2001).

Kazalec dobičkonosnosti kapitala se izračunava kot razmerje med čistim dobičkom in povprečnim stanjem kapitala. Kazalec je za zavarovalnice negativen, kar je posledica izkazane čiste izgube v letu 2001. Kazalec se je močno zmanjšal tudi za pozavarovalnice, saj je iz 13 % v letu 2000 padel na 4% v letu 2001, kar je ravno tako posledica zmanjšane izkazanega čistega dobička pozavarovalnic v letu 2001 v primerjavi z letom 2000.

Delež čiste v kosmati obračunani zavarovalni premiji se za zavarovalnice ni spremenil (91%), medtem ko se je za pozavarovalnice povečal iz 54 % v letu 2000 na 60 % v letu 2001. To kaže, da se je delež retrocesije v pozavarovalnicah zmanjšal v primerjavi z letom 2000.

8. ZAVAROVALNO – TEHNIČNE REZERVACIJE

Zavarovalnice so na dan 31.12.2001 oblikovale čiste zavarovalno-tehnične rezervacije v višini 286.101 mio SIT. Znesek čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij pozavarovalnic na dan 31.12.2001 je znašal 27.089 mio SIT. Skupaj so zavarovalnice in pozavarovalnice na dan 31.12.2001 oblikovale čiste zavarovalno-tehnične rezervacije v višini 313.190 mio SIT.

Zavarovalnice in pozavarovalnice so oblikovale zavarovalno-tehnične rezervacije v skladu s Sklepom o podrobnejših pravilih in minimalnih standardih za izračun zavarovalno-tehničnih rezervacij (Ur. l. RS, št. 3/01 in 69/01).

Rezervacije za prenosne premije so zavarovalnice in pozavarovalnice načeloma oblikovale za vsako pogodbo posebej po metodi pro-rata temporis, razen če verjetnost nastanka škode ni enakomerno porazdeljena med trajanjem pogodbe ali v primeru spremembe v višini zavarovalnega kritja v času trajanja zavarovanja. Rezervacije za prenosne premije so zmanjšane za stroške pridobivanja zavarovanj. Čiste prenosne premije v zavarovalnicah so na dan 31.12.2001 znašale 46.906 mio SIT in v pozavarovalnicah 4.288 mio SIT. Skupaj so zavarovalnice in pozavarovalnice oblikovale čiste prenosne premije v višini 51.194 mio SIT.

Zavarovalnice oblikujejo matematične rezervacije v višini sedanje vrednosti ocenjenih bodočih obveznosti zavarovalnice zmanjšanih za ocenjeno sedanjo vrednost bodočih premij, ki bodo vplačane na podlagi sklenjenih zavarovanj. Čiste matematične rezervacije zavarovalnic, ki sklepajo življenjska zavarovanja, so na dan 31.12.2001 znašale 116.160 mio SIT. Pozavarovalnice niso oblikovale matematičnih rezervacij.

Škodne rezervacije so zavarovalnice in pozavarovalnice oblikovale tako za prijavljene in nerešene škode, ki se praviloma izračunavajo ločeno za vsako škodo posebej, kakor tudi za nastale, a še ne prijavljene oziroma ne dovolj prijavljene škode. Škodne rezervacije za nastale, a še ne prijavljene oziroma ne dovolj prijavljene škode se določi glede na izkušnje preteklih let, upoštevajoč število škod in povprečno priznano odškodnino iz škod, prijavljenih v obračunskem letu, ter pričakovan razvoj v prihodnosti. Škodne rezervacije zajemajo poleg odškodnin tudi stroške reševanja škod. Zavarovalnice so oblikovale čiste škodne rezervacije na dan 31.12.2001 v višini 81.198 mio SIT in pozavarovalnice v višini 12.342 mio SIT. Skupaj so oblikovale čiste škodne rezervacije v višini 93.540 mio SIT.

Čiste rezervacije za bonuse in popuste, ki so jih oblikovale zavarovalnice na dan 31.12.2001, so znašale 2.555 mio SIT. Pozavarovalnice so oblikovale čiste rezervacije za bonuse in popuste na dan 31.12.2001 v višini 3 mio SIT. Skupaj so zavarovalnice in pozavarovalnice oblikovale škodne rezervacije v višini 2.558 mio SIT.

Zavarovalnice in pozavarovalnice so na dan 31.12.2001 izračunale izravnalne rezervacije v skladu z določili 118. člena ZZavar. Zavarovalnice so na dan 31.12.2001 oblikovale izravnalne rezervacije v višini 28.374 mio SIT in pozavarovalnice v višini 8.708 mio SIT. Skupaj so oblikovane izravnalne rezervacije na dan 31.12.2001 znašale 37.082 mio SIT. Dne 11.03.2002 je bil v Uradnem listu RS št. 21/02 objavljen Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zavarovalništvu z veljavnostjo od 12.03.2002 dalje, ki je bistveno posegel v način izračuna izravnalnih rezervacij. Posledice spremenjenega 118. člena bodo vidne v računovodskih izkazih naslednjih let, saj se bo pri večini zavarovalnic in pozavarovalnic znesek oblikovanih izravnalnih rezervacij zmanjševal.

Ostale čiste tehnične rezervacije oblikujejo zavarovalnice in pozavarovalnice glede na predvidene bodoče obveznosti in tveganja velikih škod, ki izhajajo na primer iz zavarovanja odgovornosti za jedrsko škodo, proizvajalčeve odgovornosti za farmacevtske izdelke, potresa in drugih obveznosti in tveganja. Čiste ostale zavarovalno-tehnične rezervacije oblikovane na dan 31.12.2001, so za zavarovalnice znašale 10.909 mio SIT in za pozavarovalnice 1.747 mio SIT. Skupaj so čiste ostale zavarovalno-tehnične rezervacije znašale 12.656 mio SIT.

Tabela 11: Struktura čistih zavarovalno – tehničnih rezervacij zavarovalnic in pozavarovalnic v obdobju 1997-2001 (vsi zneski so v mio SIT na dan 31.12.)

	1997	%	1998	%	1999	%	2000	%	2001	%
Prenosne premije	28.476	20,6	36.214	21,3	38.524	18,8	44.041	17,6	51.194	16,3
Matematične rezervacije	32.537	23,5	46.330	27,2	64.714	31,6	86.596	34,5	116.160	37,1
Škodne rezervacije	54.078	39,1	61.002	35,8	68.185	33,3	76.510	30,5	93.540	29,9
Rezervacije za bonuse in popuste	2.095	1,5	2.208	1,3	1.809	0,88	2.089	0,83	2.558	0,82
Izravnalne rezervacije	18.734	13,6	21.098	12,4	26.324	12,9	33.519	13,4	37.082	11,8
Ostale tehnične rezervacije	2.271	1,6	3.464	2,03	4.945	2,42	8.123	3,24	12.656	4,04
Skupaj	138.191	100	170.316	100	204.501	100	250.877	100	313.190	100

Vir: Revidirane bilance stanja zavarovalnic in pozavarovalnic na dan 31.12.1997 - 01.12.2000 in nerevidirane bilance stanja na dan 31.12.2001

Poročila pooblaščenih aktuarjev večinoma vsebujejo pozitivna mnenja na oblikovane zavarovalno-tehnične rezervacije. Pri nekaterih zavarovalnicah je pooblaščen aktuar opozoril upravo zavarovalnice, da višina zavarovalnih premij in prihodki iz nekaterih zavarovalnih vrst ne zadoščajo za izpolnjevanje obveznosti iz zavarovalnih pogodb. Aktuarji so v aktuarskih poročilih izpostavili primanjkljaj naložb kritnega premoženja in potrdili potrebe po dokapitalizacijah zavarovalnic. Nekaj je tudi opozoril na nezadovoljivo informacijsko podporo zavarovalnic, ki ne omogoča bolj natančne ocene potrebnih zavarovalno-tehničnih rezervacij.

9. NALOŽBE KRITNEGA PREMOŽENJA IN KRITNIH SKLADOV ZAVAROVALNIC IN POZAVAROVALNIC

Finančne naložbe zavarovalnic izkazujejo v zadnjih letih visoke stopnje rasti. Zavarovalnice so imele na dan 31.12.2001 za 280.904 mio SIT naložb kritnega premoženja in kritnih skladov, kar pomeni, da so se naložbe kritnega premoženja in kritnih skladov v primerjavi s predhodnim letom povečale za 56.964 mio SIT oz. za 18,4% realno, kar je znatno več kot je znašal porast zbrane zavarovalne premije v tem obdobju. V obdobju štirih let se je občutno izboljšalo tudi razmerje vrednosti naložb kritnega premoženja in kritnih skladov do zbrane zavarovalne premije in sicer iz 0,96 v letu 1998 na 1,26 v letu 2001.

V strukturi naložb glede na vir financiranja so se od leta 1995 najbolj (za 704% nominalno) povečale naložbe kritnih skladov, ki z 123.782 mio SIT predstavljajo že 44% naložb kritnega premoženja in kritnih skladov.

Realno so naložbe kritnih skladov v zadnjih šestih letih rasle po 33,7 odstotni povprečni letni stopnji rasti, medtem ko je bila povprečna letna stopnja rasti naložb kritnega premoženja¹ 13,2 odstotna. Dejansko gre za nadpovprečno visoke stopnje

¹ Izraz kritno premoženje se vedno uporablja za kritno premoženje brez kritnih skladov.

rasti finančnih imetij domačih zavarovalnic, tudi v primerjavi z zavarovalnicami iz držav OECD, katerih finančna imetja so v obdobju od 1990 do 1998 v povprečju rastla po 7 odstotni letni stopnji.²

Tabela 12: Naložbe zavarovalnic in pozavarovalnic v obdobju 1995-2001 (vsi zneski so v mio SIT na dan 31.12.)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	Indeks 01/95
Prosti lastni viri	6.988	6.226	5.217	8.996	20.198	20.845	/	/
Kritni sklad	15.391	24.581	35.014	48.272	67.014	90.952	123.782	804
Kritno premoženje	49.851	62.597	81.032	97.366	112.221	132.988	157.122	315
Skupaj	72.230	93.404	121.263	154.634	199.433	244.785	280.904	389

Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov in RN obrazci

Tabela 13: Struktura naložb kritnih skladov v obdobju 1995-2001 (vsi zneski so v mio SIT na dan 31.12.)

	1997	%	1998	%	1999	%	2000	%	2001	%
Državni papirji in posojila z jamstvom	15.011	42,9	21.470	44,5	31.264	46,7	45.298	49,8	54.346	43,9
Nepremičnine	2.030	5,8	2.014	4,2	1.930	2,9	2.060	2,3	1.560	1,3
Posojila	425	1,2	304	0,6	300	0,4	460	0,5	470	0,4
Dolžniški vrednostni papirji	2.519	7,2	4.739	9,8	7.907	11,8	19.033	20,9	30.861	24,9
Lastniški vrednostni papirji	465	1,3	1.098	2,3	2.311	3,4	4.811	5,3	6.385	5,2
Depoziti v bankah	14.417	41,2	18.646	38,6	23.231	34,7	19.058	21,0	29.407	23,8
Ostalo	147	0,4	1	0,0	71	0,1	232	0,3	753	0,6
Skupaj	35.014	100	48.272	100	67.014	100	90.952	100	123.782	100

Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov in RN obrazci

Stanje naložb kritnih skladov se je konec leta 2001 v primerjavi s predhodnim letom povečalo za 32.830 mio SIT oziroma za 29,1% realno. Povečanje naložb kritnih skladov znaša 79,4% obračunanih čistih prihodkov od zavarovalnih premij za življenjska zavarovanja. Pokritost matematičnih rezervacij z naložbami kritnih skladov (104,8% v letu 2000 in 106,6% v letu 2001) je ustrezna, kar pomeni, da je segment življenjskih zavarovanj v zavarovalništvu kot celoti saniran in da je postal ta del zavarovalne dejavnosti varen. Agencija (oziroma še prej Urad RS za zavarovalni nadzor) je naložbam kritnih skladov že od začetka posvečala posebno skrb in od zavarovalnic zahtevala, da pri oblikovanju in naložbah kritnih skladov dosledno spoštujejo zahteve in omejitve zakona.

² Vir: OECD, Institutional Investors Statistical Yearbook, 1999

V strukturi naložb kritnih skladov prevladujejo naložbe v državne vrednostne papirje in posojila 43,9%, druge dolžniške vrednostne papirje 24,9%, bančne vloge 23,8%, lastniške vrednostne papirje 5,2% in nepremičnine 1,3%.

Tabela 14: Struktura naložb kritnega premoženja v obdobju 1995-2001 (vsi zneski so v mio SIT na dan 31.12.)

	1997	%	1998	%	1999	%	2000	%	2001	%
Državni papirji in posojila z jamstvom	19.061	23,5	20.456	21,0	26.715	23,8	32.676	24,6	37.237	23,7
Nepremičnine	3.858	4,8	6.539	6,7	8.118	7,2	8.578	6,5	10.189	6,5
Posojila	8.499	10,5	9.889	10,2	11.724	10,4	11.804	8,9	10.590	6,7
Dolžniški vrednostni papirji	4.355	5,4	6.059	6,2	8.546	7,6	15.421	11,6	20.068	12,8
Lastniški vrednostni papirji	2.264	2,8	5.896	6,1	8.091	7,2	16.808	12,6	20.283	12,9
Depoziti v bankah	42.224	52,1	47.317	48,6	48.451	43,2	47.251	35,5	54.970	35,0
Ostalo	771	1,0	1.210	1,2	576	0,5	450	0,3	3.785	2,4
Skupaj	81.032	100	97.366	100	112.221	100	132.988	100	157.122	100

Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov in RN obrazci

Zadovoljiva je tudi dinamika naložb kritnega premoženja, ki so namenjene pokrivanju obveznosti zavarovancem iz premoženjskih zavarovanj, če ne upoštevamo stopnje pokritosti teh rezervacij z naložbami in podrezerviranosti zavarovalnic v posameznih zavarovalnih vrstah. Pokritost teh rezervacij s finančnimi naložbami se sicer popravlja, vendar še vedno ni zadovoljiva.

Stanje naložb kritnega premoženja se je konec leta 2001 v primerjavi z letom 2000 povečalo za 24.134 mio SIT, oziroma za 11,1% realno. Sredstva kritnega premoženja so bila naložena predvsem v obliki bančnih vlog (35%), 23,7% sredstev je bilo naloženih v državne vrednostne papirje in posojila z jamstvom, 12,9% v lastniške, 12,8% v dolžniške vrednostne papirje, 6,7% v posojila in 6,5% sredstev v nepremičnine.

Če primerjamo oblikovane druge zavarovalno-tehnične rezervacije in vrednosti naložb v zadnjih šestih letih ugotovimo primanjkljaj naložb kritnega premoženja, ki je deloma posledica dejstva, da zavarovalnice s temi sredstvi financirajo opredmetena osnovna sredstva za zavarovalno dejavnost in terjatve, deloma pa je primanjkljaj posledica popravkov in odpisov vrednosti naložb oziroma izgub v poslovanju.

Tabela 15: Primerjava oblikovanih drugih zavarovalno-tehničnih rezervacij in vrednosti naložb kritnega premoženja v obdobju 1995-2001 (vsi zneski so v mio SIT na dan 31.12.)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Naložbe kritnega premoženja	49.851	62.597	81.032	97.366	112.221	132.988	157.122
Oblikovani viri ZTR	62.863	91.767	105.654	123.986	139.788	163.826	192.116
Razlika	-13.012	-29.170	-24.624	-26.666	-27.567	-30.838	-34.994

Vir: Obrazci RN, poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov in revidirane bilance stanja zavarovalnic in pozavarovalnic na dan 31.12.1995 - 31.12.2000 in nerevidirane bilance stanja zavarovalnic in pozavarovalnic na dan 31.12.2001

V opazovanem obdobju se delež naložb kritnega premoženja in kritnih skladov v obliki bančnih vlog in posojil zmanjšuje, povečujejo pa se predvsem naložbe v dolžniške in lastniške vrednostne papirje. S takšno dinamiko naložb se tudi naložbe domačih zavarovalnic vse bolj približujejo povprečju držav EU, kjer imajo zavarovalnice največji delež premoženja naloženega v dolžniških in lastniških vrednostnih papirjih. Ker pa domači kapitalski trg večjega obsega takšnih naložb ne omogoča, je za domače zavarovalnice nujna usmeritev tudi na tuje trge.

Prvi koraki v tej smeri so že opazni. V zadnjem času domače zavarovalnice iščejo možnosti nalaganja tudi na tujih trgih. Tako so konec marca 2002 znašale naložbe v tuje delnice in obveznice že 7,5 milijarde tolarjev. V skrbi za večjo valutno usklajenost imetij in obveznosti so zavarovalnice dejavne tudi na področju naložb v evroobveznice Republike Slovenije; evroobveznic so imele zavarovalnice konec 2001 v svojem portfelju za 21,2 milijard tolarjev.

Sektorsko gledano so naložbe zavarovalniškega sektorja v pomembnem obsegu usmerjene v bančne lastniške in dolžniške vrednostne papirje ter bančne vloge. Takšna naložbena politika zavarovalnic je tudi odraz procesa povezovanja bank in zavarovalnic, to pa pomembno vpliva na lastniško prepletenost domačih finančnih institucij. Lastniške naložbe v finančne institucije so z vidika izračuna kapitalske ustreznosti zavarovalnic odbitna postavka, tudi iz tega razloga bi morale domače zavarovalnice poskrbeti za večjo sektorsko razpršenost naložb.

V primerjavi z državami EU še nismo dosegli razmerja med naložbami življenjskih in naložbami premoženjskih zavarovanj, ki bi bil v prid naložb sredstev življenjskih zavarovanj. Prav tako pa je razmerje, med obsegom naložb in zbrano premijo življenjskih zavarovanj, še vedno precej pod povprečjem držav EU (države EU v l. 1998 9,2:1; Slovenija 2,9:1), in to predvsem zaradi mlajšega portfelja življenjskih in rentnih zavarovanj slovenskih zavarovalnic in drugačne strukture zavarovanj glede na trajanje pogodbe.

Kljub trenutnim razhajanjem v naložbeni politiki domačih zavarovalnic, glede na povprečje držav EU, nam dinamična analiza naložbene dejavnosti kaže, da se domače zavarovalnice vse bolj približujejo povprečju držav EU. Vzrokov za obstoječe stanje pa je več: odsotnost naložbenih možnosti na domačem finančnem trgu oz. nerazvitost domačega kapitalskega trga, pasivna naložbena politika domačih zavarovalnic v preteklosti, slaba organizacija naložbene dejavnosti v domačih zavarovalnicah v preteklosti; odsotnost takšne naložbene dejavnosti, ki bi pri izbiri

posameznih naložbenih kategorij sistematično upoštevala kriterije likvidnosti, donosnosti, izpostavljenosti tveganju ter dolgoročno poslovno politiko zavarovalnice.

10. OBVLADOVANJE TVEGANJ – KAPITALSKA USTREZNOST ZAVAROVALNIC

Zavarovalnice so morale uskladiti svoje poslovanje z določbami ZZavar do 3.3.2001. Načelo obvladovanja tveganj je eno od najpomembnejših načel ZZavar. Ob ustreznih zavarovalno-tehničnih rezervacijah, kritnem premoženju (zlasti kritnim skladom) ter njegovim primernim nalaganjem, pozavarovanju, sozavarovanju in upravljanjem likvidnosti zavarovalnice obvladujejo tveganja predvsem z zadostnim kapitalom oziroma kapitalsko ustreznostjo (minimalnim in zajamčenim kapitalom). Kapitalna ustreznost se kaže v obveznosti zavarovalnice, da vedno razpolaga z ustreznim kapitalom, ki je odvisen od obsega in vrste zavarovalnih poslov, ki jih zavarovalnica opravlja, ter tveganj, ki jim je izpostavljena pri opravljanju teh poslov. Tveganja, ki jim je zavarovalnica izpostavljena pri posameznih oziroma vseh poslih, ki jih opravlja, ne smejo preseči zakonskih in podzakonskih omejitev³.

Zavarovalnice so dolžne v vsakem trenutku ugotavljati in izkazovati kapitalno ustreznost. Če kapital zavarovalnice zaradi povečanih kapitalskih zahtev ali drugih vzrokov ne dosega minimalnega kapitala, določenega v 110. oziroma 111. členu ZZavar, mora uprava zavarovalnice nemudoma sprejeti tiste ukrepe za zagotovitev minimalnega kapitala, za odločanje o katerih je pristojna sama, oziroma izdelati predlog tistih ukrepov, za odločanje o katerih so pristojni drugi organi zavarovalnice.

V skladu z določili sklepa o načinu in obsegu upoštevanja posameznih postavk, podrobnejših lastnosti in vrstah postavk ter lastnosti podrejenih dolžniških instrumentov, ki se upoštevajo pri izračunu kapitala in kapitalne ustreznosti in izkaz kapitalne ustreznosti zavarovalnice ter sklepa o podrobnejših pravilih za izračun minimalnega kapitala zavarovalnic, zavarovalnice kapitalno ustreznost ugotavljajo in izkazujejo na predpisanih obrazcih, ki jih v okviru trimesečnih poročil predložijo Agenciji. Nedoseganje minimalnega kapitala predstavlja hujšo kršitev pravil o obvladovanju tveganj. Agencija z odredbo o odpravi kršitev naloži upravi zavarovalnice in nadzornemu svetu, da kršitve odpravi.

Kapitalne zahteve, izračunane v skladu z metodologijo, določeno z ZZavar in podzakonskimi predpisi, pa so se, v primerjavi z ureditvijo v Zakonu o zavarovalnicah, zaostriale. Medtem, ko samo ena zavarovalnica ni dosegala potrebne višine garancijskega sklada po stanju na dan 31.12.2000, je primanjkljaj razpoložljivega kapitala po stanju na dan 31.12.2001 izkazovalo kar 6 od 13-tih zavarovalnic⁴.

Zato je v letu 2001 Agencija petim zavarovalnicam izdala odredbo o odpravi kršitev, s katero je naložila upravi in nadzornemu svetu zavarovalnice, da skličeta skupščino delničarjev zavarovalnice ter predlagata sprejem sklepa o povečanju kapitala zavarovalnice. Do konca leta 2001 sta dve zavarovalnici zaključili s postopkom

³ Prof. dr. Marko Pavliha: Zavarovalno pravo, str. 111, Gospodarski vestnik, Ljubljana 2000.

⁴ Izraz zavarovalnica vključuje tako zavarovalnico, ki opravlja posle direktnega zavarovanja kot tudi zavarovalnico, ki opravlja posle pozavarovanja.

povečanja kapitala zavarovalnice, v preostalih zavarovalnicah pa so postopki povečanja kapitala zavarovalnic v teku.

Dne 11.03.2002 je bil v Uradnem listu RS št. 21/02 objavljen Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zavarovalništvu z veljavnostjo od 12.03.2002 dalje, ki je bistveno posegel v način izračuna izravnalnih rezervacij. Zakon o zavarovalništvu je namreč zavezoval zavarovalnice, da morajo oblikovati izravnalne rezervacije v vseh zavarovalnih vrstah, kjer je delež škod v opazovanem desetletnem obdobju vsaj enkrat presegel 100% in je standardni odklon deleža škod znašal pet odstotnih točk. Ta kriterij so izpolnjevale tudi zavarovalne vrste, v katerih znatna nihanja škod niso značilna, kar je predstavljalo strožja merila kot v smernicah EU in zakonodajah evropskih držav. Spremenjeni in dopolnjeni Zakon o zavarovalništvu predvideva obvezno oblikovanje izravnalnih rezervacij v dvanajstih zavarovalnih vrstah, kar v primerjavi z smernico EU št. 87/343/EEC še vedno predstavlja strožja merila obvladovanja tovrstnega tveganja (smernica namreč zavezuje države članice k oblikovanju izravnalnih rezervacij samo v zavarovalni vrsti kreditnih zavarovanj). Sprememba 118. člena ZZavar omogoča petletno razgraditev izravnalnih rezervacij v zavarovalnih vrstah za katera zakon ne predvideva oblikovanja izravnalnih rezervacij. Sklep o spremembah in dopolnitvah sklepa o načinu in obsegu upoštevanja posameznih postavk, podrobnejših lastnostih in vrstah postavk ter lastnostih podrejenih dolžniških instrumentov, ki se upoštevajo pri izračunu kapitala in kapitalске ustreznosti zavarovalnice, objavljen v Ur. l. RS št. 22/02, določa, da se presežek izravnalnih rezervacij, ki nastane zaradi prenehanja obveznosti oblikovanja izravnalnih rezervacij po prvem in četrtem odstavku 118. člena ZZavar in presežek IZR ugotovljen na podlagi določil štirinajstega odstavka 118. člena, upošteva kot postavka kapitala. Presežek izravnalnih rezervacij izboljšuje kapitalsko ustreznost zavarovalnic.

11. POKOJNINSKE DRUŽBE

11.1. Zakonodajni okvir

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 106/99, 72/00, 81/00, 124/00, 52/01 in 109/01; v nadaljevanju: ZPIZ-1), ki je začel veljati 1.1.2000, je uredil dodatno pokojninsko in invalidsko zavarovanje oseb, ki so vključene v obvezno zavarovanje. Prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje predstavlja zbiranje denarnih sredstev na osebnih računih zavarovancev z namenom, da se jim ob dopolnitvi določene starosti ali v drugih primerih, določenih v pokojninskem načrtu, zagotovijo dodatne pokojnine ali druge pravice. Izvajalci pokojninskih načrtov so lahko pokojninski skladi ali zavarovalnice, ki imajo dovoljenje za opravljanje poslov življenjskega zavarovanja po zakonu, ki ureja zavarovalništvo. Pokojninski sklad se lahko oblikuje kot vzajemni pokojninski sklad ali ustanovi kot pokojninska družba.

11.2. Struktura zavarovalnega trga glede na deleže pokojninskih družb

V skladu z ZPIZ-1 je pokojninska družba pravna oseba s sedežem v Republiki Sloveniji, ki ima dovoljenje za opravljanje dejavnosti prostovoljnega dodatnega zavarovanja. Za pokojninsko družbo, ki je organizirana le kot delniška družba, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja zavarovalništvo. Dovoljenje za opravljanje dejavnosti prostovoljnega dodatnega zavarovanja izda Agencija na podlagi pozitivnega mnenja ministra, pristojnega za delo.

V drugi polovici leta 2000 je Agencija izdala trem pokojninskim družbam dovoljenje za opravljanje dejavnosti prostovoljnega dodatnega zavarovanja, v letu 2001 pa so tako dovoljenje dobile še tri pokojninske družbe.

Štiri pokojninske družbe imajo dovoljenje za prenos izločenih poslov. Dve pokojninski družbi imata dovoljenje za prenos upravljanja sredstev kritnega sklada na eno izmed bank. Ena pokojninska družba ima dovoljenje za prenos izplačevanja pokojninske rente in ena pokojninska družba ima dovoljenje za prenos vodenja računovodstva na drugo pravno osebo. Dve pokojninski družbi nimata dovoljenja za prenos izločenih poslov.

V letu 2001 je šest pokojninskih družb obračunalo 3.290,7 mio SIT kosmatih zavarovalnih premij. Med pokojninskimi družbami je Pokojninska družba A, d.d., obračunala za 1.679 mio SIT kosmate premije kar predstavlja 51% glede na ostale pokojninske družbe. Sledi ji Skupna pokojninska družba, d.d., z 1.054 mio SIT obračunane kosmate premije, kar predstavlja 32% delež. Ostale pokojninske družbe imajo delež manjši od 10%. Najmanjši delež in sicer 0,1%, imata Pokojninska družba SKB, d.d., in Druga penzija, pokojninska družba d.d.,

Tabela 16: Obračunane kosmate zavarovalne premije in deleži pokojninskih družb v letu 2001 (vsi zneski so v mio SIT)

Pokojninska družba	Obračunane kosmate zavarovalne premije	Delež
Moja naložba, pokojninska družba d.d.	258	7,8%
Prva pokojninska družba, d.d.	294	8,9%
Skupna pokojninska družba d.d.	1.054	32,0%
Pokojninska družba SKB, d.d.	4	0,1%
Pokojninska družba A, d.d.	1.679	51,0%
Druga penzija, pokojninska družba d.d.	2	0,1%
SKUPAJ	3.291	100,0%

Vir: Obrazec St – 50

Pokojninske družbe so imele na dan 31.12.2001 zavarovanih 45.401 zavarovancev. Glede na število zavarovancev imata največji delež Pokojninska družba A, d.d., s 40% deležem in Prva pokojninska družba, d.d., s 34% deležem.

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju zahteva, da ima pokojninska družba najmanj 15.000 zavarovancev. Ta kriterij morajo pokojninske družbe izpolniti do konca leta 2002. Na dan 31.12.2001 izpolnjujeta ta kriterij dve pokojninski družbi in sicer Pokojninska družba A, d.d. in Prva pokojninska družba, d.d.

Tabela 17: Število zavarovancev v pokojninskih družbah in njihovi deleži na dan 31.12. 2001

Pokojninska družba	Število	Delež
Druga penzija, pokojninska družba, d.d.	140	0,3%
Moja naložba, pokojninska družba, d.d.	2.994	6,6%
Pokojninska družba A, d.d.	18.170	40,0%
Pokojninska družba SKB, d.d.	145	0,3%
Prva pokojninska družba, d.d.	15.439	34,0%
Skupna pokojninska družba, d.d.	8.513	18,8%
Skupaj	45.401	100,0%

Vir: Obrazec St – 19

11.3. Izidi poslovanja pokojninskih družb (izkazi uspeha)

V izkazih uspeha za leto 2001 so zajeti nerevidirani izkazi uspeha pokojninskih družb. Pokojninske družbe so izkaze uspeha pripravile skladno z metodologijo slovenskih računovodskih standardov in podzakonskih predpisih Agencije. Vsi ti podatki so podrobno razčlenjeni v tabelaričnem delu tega poročila.

Tabela 18: Zbirni izkaz uspeha pokojninskih družb za leto 2001 (vsi zneski so v mio SIT)

B. IZKAZ IZIDA IZ ŽIVLJENJSKIH ZAVAROVANJ		
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	3.291
II.	Prihodki od naložb	356
III.	Nerealizirani kapitalski dobički	0
IV.	Drugi čisti zavarovalni prihodki	94
V.	Čisti odhodki za škode	0
VI.	Sprememba ostalih čistih tehničnih rezervacij (+/-)	3.257
VII.	Čisti odhodki za bonuse in popuste	0
VIII.	Čisti obratovalni stroški	831
IX.	Odhodki od naložb	125
X.	Nerealizirane kapitalske izgube	0
XI.	Ostali čisti zavarovalni odhodki	72
XII.	Razporejeni donos naložb-iz rednega delovanja (-) D_V	81
XIII.	Zavarovalno-tehnični izid (I+II+III+IV-V+/-VI-VII-VIII-IX-X-XI-XII)	-626

D. Izračun celotnega izida iz rednega delovanja		
I.	Zavarovalno-tehnični izid premoženjskih zav, razen zdravstvenih zav (A X)	0
II.	Zavarovalno-tehnični izid življenjskih zavarovanj (B XIII)	-626
III.	Zavarovalno-tehnični izid zdravstvenih zavarovanj (C XIII)	0
IV.	Prihodki od naložb	0
V.	Razporejen donos naložb, iz zavarovalno-tehničnega izida živ. zav. (B XII)	81
VI.	Razporejen donos naložb, iz zavarovalno-tehničnega izida zdr. zav. (C XII)	0
VII.	Odhodki naložb	0
VIII.	Razporejen donos naložb- zavarovalno-tehnični izid prem zav, razen zdr(All)	0
IX.	Ostali prihodki iz rednega delovanja	0
X.	Ostali odhodki iz rednega delovanja	1
XI.	Dobiček ali izguba iz rednega delovanja	-546

	E. IZKAZ IZREDNEGA IZIDA	
I.	Izredni prihodki	0
II.	Izredni odhodki	1
III.	Izredni dobiček ali izredna izguba	-1
	F. DOBIČEK ALI IZGUBA OBRAČUNSKEGA OBDOBJA	-547
	G. DAVEK OD DOBIČKA	0
	H DOBIČEK PO OBDAVČITVI (F-G)	-547
	I DRUGI DAVKI (KI NISO UPOŠTEVANI V H)	0
	J ČISTI DOBIČEK /IZGUBA OBRAČUNSKEGA OBDOBJA (H-I)	-547

Vir: Nerevidirani izkazi uspeha pokojninskih družb za leto 2001.

Pokojninske družbe so kot celota v letu 2001 ustvarile izgubo v višini 547 mio SIT. Zavarovalno tehnični izid pokojninskih družb je bil negativen in je znašal 626 mio SIT. Vzrok za negativen izid je v nesorazmerju med čistimi obratovalnimi stroški in prihodki od provizij ter prihodki od povračil vstopnih in izstopnih stroškov do katerih so upravičene pokojninske družbe.

11.4. Bilance stanja pokojninskih družb

Bilančni podatki pokojninskih družb so zbrani v Tabeli 19. Bilančna vsota šestih pokojninskih družb je na dan 31.12.2001 znašala 6.962 mio SIT. Vplačan osnovni kapital in rezerve pokojninskih družb so na dan 31.12.2001 znašale 3.435 mio SIT, čiste tehnične rezervacije 3.255 mio SIT.

Tabela 19: Zbirna bilanca stanja pokojninskih družb na dan 31.12.2001 (vsi zneski so v mio SIT)

	SREDSTVA SKUPAJ	6.962
A.	Nevplačani vpisani kapital	0
B.	Neopredmetena dolgoročna sredstva	191
C.	Naložbe v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe	4.766
I.	Zemljišča in zgradbe	0
II.	Finančne naložbe v povezanih družbah in deleži v povezanih družbah	0
III.	Druge finančne naložbe	4.766
IV.	Del zadržane premije pri cedentih	0
Č.	Naložbe v korist živ. zav., ki prevzema. nal. Tveganje	1.633
D.	Terjatve	33
I.	Terjatve iz neposrednih zavarovalnih poslov	5
II.	Terjatve iz sozavarovanja in pozavarovanja	0
III.	Ostale terjatve	27
E.	Razna sredstva	158
I.	Opredmetena osn. sredstva razen zemljišč in zgradb	135
II.	Denarna sredstva	22
III.	Odkupljene lastne delnice	0
IV.	Zaloge in druga sredstva	0
F.	Kratkoročne aktivne časovne razmejitve	181

	OBVEZNOSTI SKUPAJ	6.962
A.	Osnovni kapital in rezerve	3.435
I.	Osnovni kapital	3.776
II.	Vplačani presežek kapitala	113
III.	Revalorizacijski popravek kapitala	117
IV.	Rezerve	0
V.	Preneseni čisti dobiček ali izguba prejšnjih let	-55
VI.	Nerazporejeni dobiček ali izguba obr. Obdobja	-516
B.	Podrejene obveznosti	0
C.	Čiste tehnične rezervacije	3.255
I.	Čiste prenosne premije	0
II.	Čiste matematične rezervacije	3.255
III.	Čiste škodne rezervacije	0
IV.	Čiste rezervacije za bonuse in popuste	0
V.	Izravnalne rezervacije	0
VI.	Čiste druge zavarovalno-tehnične rezervacije	0
D.	Teh rez v korist živ zavarovancev, ki prevzemajo nal tveganje	0
E.	Dolgoročne rezervacije za druge nevarnosti in stroške	0
F.	Obveznosti za del zadržane premije pozavarovateljev	0
G.	Ostale obveznosti	255
I.	Obveznosti iz neposrednih zavarovalnih poslov	76
II.	Obveznosti iz sozavarovanja in pozavarovanja	0
III.	Obveznosti za posojila na podlagi izdanih obveznic	0
IV.	Najeta dolgoročna posojila	69
V.	Ostale obveznosti	110
H.	Kratkoročne pasivne časovne razmejitve	16

Vir: Nerevidirane bilance stanja pokojninskih družb za leto 2001

11.5. Kazalci poslovanja

Delež kapitala v financiranju, ki kaže stopnjo udeležbe lastniškega kapitala v celotnem financiranju, to je v vseh obveznostih do virov sredstev, je za pokojninske družbe na koncu leta 2001 znašal 49%

Koeficient nalaganja oz. pokritosti rezervacij z naložbami kaže razmerje med finančnimi naložbami in oblikovanimi rezervacijami. Omenjeni koeficient bi moral znašati najmanj ena oz. 100%. Koeficient nalaganja oziroma pokritosti matematičnih rezervacij z naložbami kritnega sklada je na koncu leta 2001 znašal 98%.

Koeficient nalaganja oziroma pokritosti drugih zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami kritnega premoženja razen kritnega sklada za pokojninske družbe ni ustrezen, ker pokojninske družbe v letu 2001 niso oblikovale drugih zavarovalno-tehničnih rezervacij.

Kazalnik celotnih obratovalnih stroškov, ki prikazuje razmerje med celotnimi obratovalnimi stroški in obračunanimi kosmatimi zavarovalnimi premijami je 25%.

Pokojninske družbe v letu 2001 niso izplačale nobene škode. Zato je kazalec čisti odhodki za škode napram čistim prihodkom od zavarovalnih premij enak nič.

Delež čiste v kosmati zavarovalni premiji je v letu 2001 za pokojninske družbe znašal 100%. Pokojninske družbe sredstev, ki predstavljajo varčevanje, ne pozavarujejo.

Kazalec dobičkonosnosti kapitala, ki se izračunava kot razmerje med čistim dobičkom in povprečnim stanjem kapitala, je zanimiv predvsem za lastnike. Omenjeni kazalec je za pokojninske družbe negativen (-16%). Pokojninske družbe so v letu 2001 ustvarile izgubo v višini 547 mio SIT.

Tabela 20: Kazalci poslovanja pokojninskih družb za leto 2001

KAZALEC	
Čisti odhodki za škode napram čistim prihodkom od zavarovalnih premij	0%
Delež obratovalnih stroškov v obračunani premiji	25%
Koeficient nalaganja oz. pokritost matematičnih rezervacij z naložbami	98%
Koef. nalaganja oz. pokritost drugih zavar. Teh. rezervacij z naložbami	0%
Delež kapitala v financiranju	49%
Čista donosnost kapitala	-16%
Delež čiste v kosmati obračunani zavarovalni premiji	100%

Vir: Nerevidirane bilance uspeha, nerevidirani izkazi stanja, obrazca Nal -1 in Nal – 2

11.6. Zavarovalno-tehnične rezervacije

Pokojninske družbe so na dan 31.12.2001 oblikovale čiste zavarovalno-tehnične rezervacije v višini 3.255 mio SIT od tega je celotni znesek pripadal matematičnim rezervacijam. Znesek čistih matematičnih rezervacij je enak kosmatim matematičnim rezervacijam, saj matematične rezervacije niso pozavarovane.

Pokojninske družbe oblikujejo matematične rezervacije v skladu s pokojninskim načrtom. Matematične rezervacije se v času varčevanja izračunajo kot akumulirana vrednost vplačanih premij.

Pokojninske družbe na dan 31.12.2001 niso oblikovale matematičnih rezervacij za dodatno invalidsko zavarovanje ali za dodatno družinsko zavarovanje, ki jih v skladu z ZPIZ-1 lahko v okviru pokojninskih načrtov v času varčevanja ponujajo svojim zavarovancem. Prav tako pokojninske družbe še niso oblikovale matematičnih rezervacij za izplačevanje rent.

Tabela 21: Struktura čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij pokojninskih družb na dan 31.12.2001 (zneski so v mio SIT)

VRSTA ZAVAROVALNO TEHNIČNIH REZERVACIJ	VREDNOST
Prenosne premije	/
Matematične rezervacije	3.255
Škodne rezervacije	/
Rezervacije za bonuse in popuste	/
Izravnalne rezervacije	/
Ostale tehnične rezervacije	/

Vir: Obrazca St-41 in St-42

11.7. Naložbe pokojninskih družb

Vrednost naložb kritnih skladov pokojninskih družb je na dan 31.12.2001 znašala 3.205 mio SIT. V strukturi naložb prevladujejo naložbe v državne vrednostne papirje (68,3%). Naložbe v depozite pri bankah predstavljajo 27,1%. Vrednosti v ostalih oblikah posameznih naložb predstavljajo manj kot 3% celotne vrednosti naložb.

Tabela 22: Struktura naložb kritnih skladov pokojninskih družb na dan 31.12.2001 (zneski so v mio SIT)

VRSTA NALOŽBE	VREDNOST	DELEŽ
Vrednostni papir RS	2.191	68%
Dolžniški vrednostni papirji z organiziranega trga RS	83	3%
Dolžniški vrednostni papirji z neorganiziranega trga RS	7	0%
Lastniški vrednostni papirji z organiziranega trga RS	26	1%
Depoziti v banki RS	868	27%
Gotovina v blagajni	20	1%
Gotovina na vpoglednem denarnem računu	9	0%
SKUPAJ	3.205	100%

Vir: Obrazca Nal - 1 in Nal - 2

11.8. Kapitalska ustreznost pokojninskih družb

Pokojninske družbe so na dan 31.12.2001 izpolnjevale kapitalske zahteve. Temeljni kapital pokojninskih družb je znašal 3.037 mio SIT in je za 1.117 mio SIT presegal vrednost zajamčenega kapitala (1.920 mio SIT). Vrednost razpoložljivega kapitala je bila na koncu leta 2001 enaka vrednosti temeljnega kapitala in tudi vrednost zahtevanega minimalnega kapitala je bila enaka vrednosti zajamčenega kapitala. Zato tudi vrednost razpoložljivega kapitala presega vrednost zahtevanega minimalnega kapitala za 1.117 mio SIT.

Tabela 23: Kapitalska ustreznost pokojninskih družb na dan 31.12.2001 (zneski so v mio SIT)

KAPITAL	VREDNOST
Temeljni kapital	3.037
Zajamčeni kapital	1.920
Izpolnjevanje zahteve iz 3. odstavka 106. člena ZZavar	1.117
Dodatni kapital	0
Razpoložljivi kapital pokojninske družbe	3.037
Zahtevani minimalni kapital	1.920
Kapitalska ustreznost	1.117

Vir: Obrazec Kus

**II. POROČILO O DELU AGENCIJE ZA
ZAVAROVALNI NADZOR ZA LETO 2001**

1. UVOD

Agencija je bila ustanovljena na podlagi ZZavar ter je pričela s svojim delom 1. junija 2000, ko je Vlada Republike Slovenije imenovala strokovni svet in direktorja Agencije. Cilj državne nadzorne institucije na področju zavarovalništva je zmanjševanje in odpravljanje nepravilnosti v zavarovanju, varovanje interesov zavarovalcev in omogočanje delovanja zavarovalnega gospodarstva ter pozitivnega vplivanja le-tega na celotno gospodarstvo.

Strokovni svet Agencije je pristojen za odločanje o dovoljenjih in soglasjih ter o drugih posamičnih zadevah, o katerih odloča Agencija, če ni v ZZavar drugače določeno; sprejema predpise, kadar ZZavar določa, da predpis sprejme Agencija; sprejema splošne akte Agencije in izvršuje druge naloge iz pristojnosti Agencije, če ZZavar ne določa, da je za izvajanje nalog pristojen drug organ Agencije.

V letu 2001 se je strokovni svet sestal na šestindvajsetih rednih sejah. Predsednik strokovnega sveta Agencije je dr. France Križanič.

Direktor vodi poslovanje in organizira delo Agencije in njenih strokovnih služb. Direktor Agencije je mag. Jurij Gorišek.

V skladu s poslovníkom Agencije so njene notranjeorganizacijske enote sektorji (Sektor za splošne, pravne in mednarodne zadeve, Sektor za aktuarstvo, statistiko in informatiko ter Sektor analiz in finančnega nadzora) in oddelki, pri čemer ima posamezni sektor lahko enega ali več oddelkov, ki se oblikujejo po posameznih zaokroženih delovnih področjih ali za izvajanje posameznih zaokroženih nalog. Sektor finančnega nadzora in analiz je razdeljen na dva oddelka: Oddelek analiz in Oddelek finančnega nadzora.

Poročilo o delu Agencije za leto 2001 je prvo celoletno poročilo, ki bo v skladu z 249. in 250. členom ZZavar predloženo Državnemu zboru Republike Slovenije. Podatki v tem poročilu se večinoma nanašajo na obdobje od 1. januarja do konca leta 2001, razen v posameznih primerih, ko se nanašajo tudi na obdobje pred 1. januarjem 2001 ali po zaključku leta 2001, če je to smiselno zaradi celovitejšega poročanja o posameznih dejstvih oziroma dogodkih, ki se nanašajo na delo Agencije.

2. DELO AGENCIJE ZA ZAVAROVALNI NADZOR V LETU 2001

ZZavar določa, da nadzor nad zavarovalnim trgom v Republiki Sloveniji izvaja Agencija. Agencija izvaja nadzor nad zavarovalnicami, zavarovalno zastopniškimi in zavarovalno posredniškimi družbami ter zavarovalnimi zastopniki in zavarovalnimi posredniki. Agencija je pristojna tudi za izvajanje nadzora nad pravnimi osebami, povezanimi z zavarovalnico, če je to potrebno zaradi nadzora nad poslovanjem zavarovalnic. Pristojna je tudi za opravljanje nadzora nad zavarovalnico v zavarovalniški skupini ter zavarovalnim in mešanim zavarovalnim holdingom.

V letu 2001 je Agencija pridobila dodatne dolžnosti z uveljavitvijo Zakona o preprečevanju pranja denarja (Ur.l.RS, št. 79-4104/2001), v skladu s katerim je Agencija dolžna sporočati Uradu RS za preprečevanje pranja denarja vsak sum

omenjenega dejanja, ki ga je ugotovila pri izvajanju nadzora nad poslovanjem zavarovalnic.

2.1. Priprava in sprejem podzakonskih predpisov ter njihovih sprememb in dopolnitev

V skladu z ZZavar je Agencija pristojna za pripravo in sprejem podzakonskih predpisov, ki izhajajo iz ZZavar.

V mesecu januarju 2001 je Agencija sprejela naslednje podzakonske predpise:

1. Sklep o podrobnejših pravilih za izračun minimalnega kapitala zavarovalnic (Ur. l. RS, št. 3/01);
2. Sklep o načinu in obsegu upoštevanja posameznih postavk, podrobnejših lastnostih in vrstah postavk ter lastnostih podrejenih dolžniških instrumentov, ki se upoštevajo pri izračunu kapitala in kapitalске ustreznosti zavarovalnice (Ur. l. RS, št. 3/01);
3. Sklep o podrobnejši vsebini poročila pooblaščenega aktuarja (Ur. l. RS, št. 3/01);
4. Sklep o podrobnejših pravilih in minimalnih standardih za izračun zavarovalno-tehničnih rezervacij (Ur. l. RS, št. 3/01);
5. Sklep o podrobnejši obliki in najmanjšem obsegu ter vsebini revizijskega pregleda in revizorjevega poročila zavarovalnice (Ur. l. RS, št. 6/01);
6. Sklep o podrobnejših pogojih za pridobitev in preizkus strokovnih znanj, potrebnih za opravljanje poslov zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja (Ur. l. RS, št. 6/01);
7. Sklep o nadzoru nad zavarovalniško skupino (Ur. l. RS, št. 6/01);
8. Sklep o letnem poročilu zavarovalnic (Ur. l. RS, št. 8/01);
9. Tarifa o taksah in nadomestilih (Ur. l. RS, št. 8/01);
10. Sklep o predpisanih usmeritvah za izračun lastnih deležev zavarovalnice v tabelah maksimalnega kritja in določanje največje verjetne škode (Ur. l. RS, št. 9/01);
11. Sklep o registrih zavarovalnih zastopnikov in posrednikov ter zavarovalnih zastopniških in posredniških družb (Ur. l. RS, št. 9/01);
12. Sklep o podrobnejši vsebini povzetka revidiranega letnega poročila (Ur. l. RS, št. 9/01);
13. Sklep o pošiljanju zavarovalno-statističnih podatkov (Ur. l. RS, št. 9/01).

Zaradi potrebe po izpopolnitvi nekaterih podzakonskih predpisov je Agencija avgusta in decembra 2001 sprejela nekatere spremembe in dopolnitve.

Avgusta je Agencija sprejela naslednje spremembe in dopolnitve:

- Sklep o spremembah in dopolnitvah sklepa o podrobnejšem načinu vrednotenja knjigovodskih postavk in sestavljanju računovodskih izkazov (Ur. l. RS, št. 68/01);
- Sklep o spremembah in dopolnitvah sklepa o podrobnejših pravilih za izračun minimalnega kapitala zavarovalnic (Ur. l. RS, št. 68/01);
- Sklep o spremembah in dopolnitvah sklepa o načinu in obsegu upoštevanja posameznih postavk, podrobnejših lastnostih in vrstah postavk ter lastnostih podrejenih dolžniških instrumentov, ki se upoštevajo pri izračunu kapitala in

kapitalske ustreznosti in izkaz kapitalske ustreznosti zavarovalnice (Ur. l. RS, št. 68/01);

- Sklep o spremembah in dopolnitvah sklepa o podrobnejših pravilih in minimalnih standardih za izračun zavarovalno-tehničnih rezervacij (Ur. l. RS, št. 69/01).

V mesecu decembru je Agencija sprejela še:

- Sklep o spremembah in dopolnitvah sklepa o podrobnejši obliki in najmanjšem obsegu ter vsebini revizijskega pregleda in revizorjevega poročila zavarovalnice (Ur. l. RS, št. 108/01);
- Sklep o spremembah in dopolnitvah sklepa o vsebini poročil in obvestil iz 176. in 239. člena zakona o zavarovalništvu ter načinih in rokih poročanja (Ur. l. RS, št. 108/01).

V letu 2001 je Agencija pripravljala tudi obsežne spremembe in dopolnitve Sklepa o pošiljanju zavarovalno-statističnih podatkov in v februarju 2002 sprejela nov Sklep o pošiljanju zavarovalno-statističnih podatkov – SKL 2002 (Ur. l. RS, št. 8/02).

V začetku meseca septembra je Agencija Ministrstvu za finance posredovala Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah ZZavar za hitri postopek. V njem je predlagala dopolnitve in spremembe obstoječega ZZavar na področju naložb in na področju izravnalnih rezervacij kot ene izmed različnih vrst zavarovalno-tehničnih rezervacij ter nekatere pravno-tehnične popravke.

V skladu s predlagano dopolnitvijo na področju naložb bi morala zavarovalnica s sedežem v Republiki Sloveniji, ki bi hotela pridobiti poslovni delež ali delnice zavarovalnice oziroma druge finančne organizacije, ki ima sedež na območju tuje države (v nadaljevanju: tuja finančna organizacija), na podlagi katerega bi dosegla ali preseгла kvalificirani delež v tuji finančni organizaciji, pridobiti dovoljenje Agencije (v ZZavar naj bi se dodal nov, 19.a člen). Poleg tega je Agencija na področju naložb predlagala tudi dopolnitev obstoječe prehodne ureditve ZZavar na način, da se v prehodnem obdobju, to je do 1.1.2003, ki ga je ZZavar določil kot skrajni rok za uskladitev z omejitvami naložb, določenimi v 122. členu, ne bi poviševale naložbe v vrstah, v katerih bi na dan 31.12.2001 presegale omejitve (v 353. členu ZZavar naj bi se dodal nov odstavek). Na področju oblikovanja izravnalnih rezervacij naj bi ZZavar omejil oblikovanje le-teh na zavarovalne vrste, v katerih je možnost nastanka katastrofalnih škod kot posledice naravnih in drugih nesreč ter neugodnih gospodarskih gibanj.

Ministrstvo za finance je Državnemu zboru predlagalo le spremembo določb v zvezi izravnalnimi rezervacijami in dodalo spremembo 355. člena ZZavar, ki se nanaša na Slovensko izvozno družbo, pri čemer je Agencija z Ministrstvom za finance glede sprememb, ki se nanašajo na izravnalne rezervacije, sodelovala tudi v postopku sprejemanja.

2.2. Izdaja dovoljenj in soglasij

Obstoječim zavarovalnicam je ZZavar naložil uskladitev pretežnega dela poslovanja v roku enega leta od njegove uveljavitve. Zavarovalnice so bile Agenciji dolžne predložiti poročilo o uskladitvah, kateremu je bilo potrebno priložiti statut v obliki

overjenega notarskega zapisa, izpisek delničarjev iz centralnega registra nematerializiranih vrednostnih papirjev za imetnike kvalificiranih deležev, opis organizacije notranje revizije in pravila poslovanja notranje revizije ter »druge dokaze o uskladitvah« v skladu z zahtevo Agencije. V skladu s tem je Agencija opredelila druge dokaze o uskladitvah, sedaj pa vodi postopek izdaje dovoljenj za posamezne zavarovalnice.

V skladu z ZPIZ-1 je Agencija pristojna za izdajo dovoljenj pokojninskim družbam in za izvajanje nadzora nad njihovim poslovanjem. Agencija je v letu 2001 trem pokojninskim družbam izdala dovoljenje za opravljanje prostovoljnega pokojninskega zavarovanja.

Nadalje je Agencija v letu 2001 izdala 21 dovoljenj za opravljanje funkcije člana uprave v zavarovalnici in 10 dovoljenj za opravljanje funkcije člana uprave v pokojninski družbi, eno vlogo za pridobitev dovoljenja za opravljanje funkcije člana uprave v pokojninski družbi pa je zavrgla.

Na podlagi 18. člena ZZavar je Agencija izdala 8 dovoljenj za pridobitev kvalificiranega deleža v petih zavarovalnicah in treh pokojninskih družbah.

Agencija je v letu 2001 dvema zavarovalnicama in eni pokojninski družbi izdala tudi dovoljenja na podlagi drugega odstavka 123. člena ZZavar, ki določa, da Agencija lahko iz posebej utemeljenih razlogov na zahtevo posamezne zavarovalnice tej dovoli, da kot kritno premoženje uporabi tudi naložbo, ki ne izpolnjuje pogoja iz prvega odstavka 123. člena ZZavar. To pomeni, da ima zavarovalnica oziroma pokojninska družba lahko na podlagi dovoljenja Agencije določen del naložb tudi v drugi državi kot je država, na območju katere se nahajajo zavarovane nevarnosti.

V letu 2001 je Agencija izdala tudi dovoljenje pokojninski družbi za prekoračitev omejitev posameznih naložb kritnega premoženja, določenih v prvem odstavku 122. člena ZZavar.

ZZavar je prinesel številne novosti glede zavarovalnih zastopnikov in zavarovalnih posrednikov. 238. člen ZZavar določa, da mora zavarovalna zastopniška oziroma posredniška družba pred vpisom ustanovitve v sodni register oziroma pred vpisom ustrezne spremembe dejavnosti v sodni register pridobiti dovoljenje Agencije za opravljanje dejavnosti zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja. Za uskladitev poslovanja že obstoječih zavarovalnih zastopniških družb je ZZavar določil rok šestih mesecev od njegove uveljavitve, za uskladitev že obstoječih zavarovalnih posredniških družb pa eno leto. Tako kot zavarovalnice, so morale tudi zavarovalno zastopniške in zavarovalno posredniške družbe ob izteku roka za uskladitev, posredovati Agenciji poročilo o uskladitvi.

Agencija je v letu 2001 izdala 163 dovoljenj (1 dovoljenje samostojnemu podjetniku za opravljanje dejavnosti zavarovalnega posredovanja, 99 dovoljenj samostojnim podjetnikom za opravljanje dejavnosti zavarovalnega zastopanja, 1 dovoljenje podružnici tuje države članice za opravljanje dejavnosti zavarovalnega posredovanja na območju Republike Slovenije, 58 dovoljenj zavarovalno zastopniškim družbam in 4 dovoljenja zavarovalno posredniškim družbam), zavrnila pa je 23 zahtev za izdajo dovoljenja za opravljanje dejavnosti zavarovalnega zastopanja / posredovanja.

230. člen ZZavar določa, da lahko posle zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja pri zavarovalnici, zavarovalni zastopniški družbi, zavarovalno posredniški družbi ali banki samostojno opravljajo samo fizične osebe, ki imajo dovoljenje Agencije za opravljanje teh poslov. Za uskladitev že obstoječih zavarovalnic, zavarovalno zastopniških in zavarovalno posredniških družb z navedenim določilom ZZavar je rok potekel konec januarja 2002.

Agencija je v letu 2001 izdala 120 dovoljenj fizičnim osebam za opravljanje poslov zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja (113 dovoljenj zavarovalnim zastopnikom in 7 dovoljenj zavarovalnim posrednikom). Agencija je zavrnila 6 zahtev za izdajo dovoljenja za opravljanje poslov zavarovalnega zastopanja / posredovanja in 6 zahtev za izdajo dovoljenja za opravljanje omenjenih poslov pa je zavrnila.

358. člen ZZavar določa, da se za osebe, ki imajo na dan uveljavitve ZZavar (to je 3.3.2000) dopolnjena tri leta delovne dobe na delovnem mestu zavarovalnega zastopnika oziroma posrednika, šteje, da so pridobile dovoljenje za opravljanje omenjenih poslov po samem zakonu. Omenjeni člen ne predvideva izdaje dovoljenj takim osebam. Glede na dejstvo, da so tudi osebe, ki izpolnjujejo pogoje po 358. členu ZZavar želele pridobiti dokazilo o izpolnjevanju pogojev za opravljanje poslov zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja, je Strokovni svet Agencije na seji dne 16.5.2001 sklenil, da Agencija izda dovoljenje tudi, če vložnik zaprosi zanj na podlagi 358. člena ZZavar.

Strokovni svet Agencije je v letu 2001 večkrat obravnaval Sklad obrtnikov in podjetnikov (SOP) v povezavi z izdajo aktuarskega potrdila. Težave glede potrditve pokojninskega načrta izhajajo iz nepokritosti obveznosti z naložbami. Njihove težave izvirajo še iz časa, ko je SOP posloval še po načelu »pay as you go«. Predstavniki Agencije so se sestali na več sestankih s predstavniki Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve ter Ministrstva za finance. Konec leta 2001 je bil strokovni svet seznanjen s predlogom Ministrstva za finance, da bi se dokapitalizacija SOP izvedla preko Kapitalne družbe.

2.3. Izvajanje nadzora nad poslovanjem zavarovalnic

Agencija je tudi v letu 2001 tekoče spremljala in analizirala poslovanje zavarovalnic, pozavarovalnic in pokojninskih družb na podlagi statističnih podatkov, računovodskih izkazov in drugih poročil, ki so jih le te dolžne pošiljati nadzornemu organu.

Delavci Agencije so v letu 2001 opravili pregled poslovanja v dveh zavarovalnicah in ga konec leta pričeli še v tretji. Na podlagi pregledov poslovanja in rednih poročil je Agencija v letu 2001 izdala petim zavarovalnicam odredbe o odpravi kršitev, s katerimi je zahtevala povečanje kapitala. Dodatne tri odredbe za povečanje kapitala je Agencija izdala v prvih mesecih leta 2002. Uveljavitev sprememb ZZavar (v letu 2002) glede oblikovanja izravnalnih rezervacij v dvanajstih zavarovalnih vrstah bo posledično pripomogla k izboljšanju doseganja minimalne kapitalne ustreznosti v slovenskih zavarovalnicah.

2.4. Administrativna usposobljenost Agencije za zavarovalni nadzor

Ob ustanovitvi, junija 2000, je bilo v Agenciji zaposlenih 8 delavcev, ki so prešli v njen okvir iz bivšega Urada RS za zavarovalni nadzor. Od takrat pa do konca leta 2000 je Agencija izvedla obširen projekt pridobivanja izkušenih kadrov. Trenutno šteje Agencija 22 zaposlenih, od katerih ima 1 zaposleni naziv doktorja znanosti, 4 magistrski naziv, 16 pa univerzitetno izobrazbo – od teh zaposlenih jih 9 nadaljuje izobraževanje na podiplomskem študiju.

Slovenija kot država je bila in je še deležna pomoči Phare programa. Pretekla pomoč omenjene institucije na področju zavarovalnega sektorja v Sloveniji je bila usmerjena na pripravo in izvedbo podiplomskega študija zavarovalnih financ in aktuarstva. Študij, ki je sedaj uveljavljen kot ena izmed smeri na podiplomskem študiju v okviru Ekonomske fakultete v Ljubljani, je pripomogel k izboljšanju ravni znanja zaposlenih v zavarovalnem sektorju v Sloveniji. Na omenjeni študij se je vpisalo tudi 6 zaposlenih v Agenciji (4 od njih so že opravili vse izpite in jih čaka samo še magistrska naloga, medtem ko 2 od vpisanih še obiskujeta predavanja in opravljata izpite).

Agencija je s pomočjo Delegacije Evropske unije v Sloveniji in Ministrstva za finance Republike Slovenije v drugi polovici leta 2000 končala izbor najbolj primerne družbe za nudenje strokovne pomoči in dodatnih strokovnih znanj zaposlenim na Agenciji preko tehnične pomoči Phare programa Evropske unije. Izbrana je bila družba PricewaterhouseCoopers iz Londona. Projekt z imenom »Strengthening of the Insurance Supervisory Authority (ISA) s št. SL 99.05/03 se je tako začel izvajati v novembru leta 2000 in bo zaključen Avgusta 2002.

Projekt poteka v okviru modulov, ki se nanašajo na kapitalsko ustreznost zavarovalnic, na oblikovanje zavarovalno-tehničnih rezervacij na področju življenjskih in neživljenjskih zavarovanj, na letna poročila, na inšpekcijske pregleda zavarovalnic, na kapitalsko ustreznost zavarovalnih skupin, na preglede finančnih poročil, na izdajo dovoljenj in na druge nadzorne procese ter na razvoj podatkovnih baz. Ključni cilj, predviden za vsak modul pa je zadostitev specifičnih potreb po izobraževanju zaposlenih za kvalitetnejše izvajanje nadzornih funkcij Agencije.

Neposredni cilji omenjenega projekta so sledeči:

- pomoč zaposlenim v Agenciji pri razvoju postopkov za zagotovitev učinkovitega nadzora nad življenjskim in neživljenjskim (premoženjskim) zavarovalnim trgom v Sloveniji v luči zahtev EU direktiv;
- učinkovit prenos zavarovalnega znanja na zaposlene v Agenciji, vključno z analizami statističnih podatkov, letnih poročil in računovodskih izkazov ter inšpekcijskih nadzorov;
- pomoč pri vzpostavitvi ustrezne baze podatkov, ki bo omogočila učinkovit nadzor in analizo zavarovalnega trga v Sloveniji;
- priprava petih priročnikov:
  1. priročnik s področja poročanja zavarovalnic,
  2. priročnik s področja kapitalске ustreznosti,
  3. priročnik za ugotavljanje in presojanje finančnih tveganj zavarovalnic,
  4. priročnik za izvedbo pregledov poslovanja zavarovalnic,
  5. priročnik za izvajanje ukrepov nadzora nad zavarovalnicami.

V novembru 2000 je Agencijo obiskala misija Mednarodnega denarnega sklada in Svetovne banke v okviru projekta »Financial Sector Assessment Program«. Namen projekta je predvsem pomagati državi pri vzpostavitvi stabilnosti finančnega sektorja, s tem, da se določi prioritete za nadaljni stabilni razvoj finančnega sektorja in posledično celotnega sistema. Program, ki se nanaša na zavarovalni sektor, podaja oceno usklajenosti regulative in nadzora z Baselskimi »Insurance Core Principles«, ki jih je sprejelo mednarodno združenje zavarovalnih nadzorov (International Association of Insurance Supervisors – IAIS) konec leta 2000. Končno poročilo je bilo posredovano Agenciji sredi leta 2001. Splošni sklep poročila je bil, da je Slovenija usklajena z 11 načeli, delno usklajena s tremi in neusklajena s tremi načeli. Poročilo FSAP je predstavljalo osnovo za »peer review«, ki se je vršil v Sloveniji v dneh od 24. do 28. septembra 2001.

»Peer review« je izvajalo 7 predstavnikov finančnih nadzorov iz šestih držav članic EU in predstavnika Komisije EU iz Bruslja ter delegacije EU v Ljubljani. Za zavarovalništvo sta bili odgovorni predstavnici portugalskega in italijanskega zavarovalnega nadzora. Nadzorniki EU so poleg Ministrstva za finance, Banke Slovenije, Združenja bank, Gospodarske zbornice, Državnega zbora, Agencije za trg vrednostnih papirjev, Borze vrednostnih papirjev, Klirinško depotne družbe, Slovenskega zavarovalnega združenja ter nekaterih posameznih bank in zavarovalnic, obiskali tudi Agencijo za zavarovalni nadzor.

Splošni sklep »peer review« je, da Slovenija od skupnih 17 načel izpolnjuje 14 načel, deloma je usklajena z dvema načeloma, enega načela pa ne izpolnjuje. Kot eno glavnih pomanjkljivosti na področju zavarovalne pravne ureditve poročilo »Peer review« izpostavlja predvsem pomanjkanje zakonodaje o tržnem nastopanju oziroma odnosu do zavarovancev, pri čemer se morajo izboljšati predvsem pravila razkritij, obveščanja potrošnikov in obravnavanja njihovih pritožb. Naslednje področje, na katero so opozorili nadzorniki EU v sklopu »peer review« je, da mora Slovenija poskrbeti za ustrezno zakonodajo s področja izvedenih finančnih instrumentov kljub temu, da omenjeni trg ni ustrezno razvit. ZZavar po njihovem mnenju tudi ni jasen glede obveznosti predhodnega obveščanja nadzora o zavarovalnih pogojih.

V letu 2001 se je Agencija dogovarjala z Evropsko banko za obnovo in razvoj (EBRD) o financiranju projekta »Slovene Insurance Supervisory Agency – Systems development«. Projekt naj bi se začel izvajati v drugi polovici leta 2002 in je namenjen vzpostavitvi ustrezne baze podatkov na Agenciji in ustreznih postopkov obdelave omenjenih podatkov.

V letu 2001 so potekale tudi priprave za začetek projekta »Slovenia Voluntary Pension Supervision Project«, ki naj bi se začel izvajati v juniju 2002 in naj bi trajal do Decembra 2003. Projekt je namenjen okrepitvi nadzora nad izvajalci prostovoljnih pokojninskih zavarovanj s ciljem zagotoviti varstvo pokojninskih zavarovancev. Projekt bo izvajalo ameriško Ministrstvo za delo (United States Department of Labour). V projekt bo poleg Agencije za zavarovalni nadzor vključena še Agencija za trg vrednostnih papirjev in Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

V Sloveniji se je v letu 2001 začel izvajati projekt »Feasibility Study for Integration of Financial Regulation and Supervision«. Cilj projekta je preučitev združenih nadzornih institucij v državah članicah EU in opis institucionalnih pogojev, pristojnosti, organizacijskih struktur in administrativnih določb za primerljivo institucijo v Republiki

Sloveniji (določitev prednosti in pomanjkljivosti združitve nadzorov nad finančnimi trgi).

V skladu z zastavljenim načrtom leta 2000, ko je na podlagi ZZavar Agencija dobila večje pristojnosti in večji obseg nalog glede na predhodni Urad RS za zavarovalni nadzor, Agencija načrtuje, da bo do konca leta 2002 povečala število zaposlenih na 26, do konca leta 2003 pa na 30 zaposlenih, saj ocenjuje, da bo tolikšno število zaposlenih z ustrezno izobrazbo in izkušnjami kos izvajanju vseh zakonsko določenih nalog.

2.5. Sodelovanje Agencije za zavarovalni nadzor z domačimi in tujimi nadzornimi institucijami

V skladu s Pravilnikom o medsebojnem sodelovanju nadzornih institucij (Uradni list RS, št. 55/1999 in 87/2000) so imeli nadzorni organi, to je Banka Slovenije, Agencija za trg vrednostnih papirjev in Agencija za zavarovalni nadzor v letu 2001 štiri srečanja, na katerih so obravnavali problematiko podzakonskih predpisov z vseh treh področij, poročanje nadzorovanih subjektov nadzornikom, problematiko izdajanja dovoljenj članom uprav bank, zavarovalnic, družb za upravljanje in borzno posredniških hiš ter ostalo sprotno usklajevanje aktivnosti vseh treh nadzornikov. Omenjene tri nadzorne institucije so pripravile tudi skupno publikacijo za finančni sektor v angleškem jeziku, ki obsega zakone in podzakonske predpise z njihovih področij.

Agencija je v mesecu decembru 2001 organizirala enodnevni posvet institucij finančnega nadzora na temo »Nadzor finančnih konglomeratov – evropske in slovenske izkušnje« in pripravila uvodni referat o nadzoru finančnih konglomeratov – evropske in slovenske izkušnje.

Agencija sodeluje z nadzornimi organi trga zavarovalnih storitev Velike Britanije, Nemčije, Madžarske, Češke, Hrvaške, BIH, Makedonije in nekaterih baltiških držav.

2.6. Ostalo delo Agencije za zavarovalni nadzor v letu 2001

Direktor Agencije se je udeležil 16. konference evropskih zavarovalnih nadzornih institucij, ki je potekala dne 21. in 22. maja 2001 v Budimpešti. Na omenjeni konferenci je predstavil referat na temo konsolidiranega nadzora finančnega sektorja v primerjavi z ločenim nadzorom z naslovom »Consolidated supervision versus separated supervision in the financial sector«.

Predstavniki Agencije so se udeležili osmih dnevov slovenskega zavarovalništva v Portorožu, kjer je strokovna sodelavka Agencije predstavila referat z naslovom »Naložbena politika domačih zavarovalnic in pokojninskih družb in njihova vloga na domačem finančnem trgu«.

Mednarodnega seminarja zavarovalnih nadzornih institucij, ki je potekal v Gdansku konec junija 2001 sta se udeležili strokovni sodelavki Agencije.

V letu 2001 sta bila direktor Agencije in strokovni sodelavec imenovana za člana pododbora za finančne konglomerate ter za člana pododbora za solventnost pri organizaciji IAIS v Baslu.

Direktor in strokovna sodelavca so se udeležili sestankov različnih pododborov organizacije IAIS, ki so se vršili v okviru 8. letne skupščine organizacije International Association of Insurance Supervisors (IAIS), v dneh od 17. do 21. septembra 2001 v Bonnu. Na konferenci sta aktivno sodelovala kot člana in predsedujoča na treh tematskih pododborih.

V septembru 2001 sta se strokovni sodelavki Agencije udeležili poletne šole matematičnih financ v Dubrovniku, ki sta jo organizirala Inštitut za matematiko, fiziko in mehaniko v Ljubljani v sodelovanju z Ekonomsko fakulteto in Prirodoslovno-matematično fakulteto v Zagrebu.

Direktor Agencije se je v mesecu oktobru udeležil sestanka na »Federal Office of Private Insurance« v Bernu v zvezi z organizacijo 17. konference evropskih zavarovalnih nadzorov, ki se bo vršila v Sloveniji v mesecu maju 2003.

2.7.   Financiranje Agencije za zavarovalni nadzor

Od februarja 2001 dalje so vir sredstev za delo Agencije lastni prihodki v skladu s Tarifo o taksah in nadomestilih, ki jo je strokovni svet Agencije sprejel decembra 2000 in h kateri je Vlada Republike Slovenije dala svoje soglasje v januarju 2001.